



gartnerhallen

Årsrapport 2020

Innhold

Dette er Gartnerhallen

Administrerende direktør har ordet	4
2020 i tall	6
Gartnerhallens rolle i verdikjeden	8
Å eie Gartnerhallen	11

Året som gikk

Markedet og vekstsesongen 2020	13
Myndighetskontakt og eierdialog i koronapandemien	17
Markedskampanjer	19
Grøntsektoren mot 2035	20
Nytt IT-system	22
Ny logo og nye nettsider	23
Slik jobber Gartnerhallen med bærekraft	25
FoU: Markedsdrevet FoU og innovasjon	27
Aktuelle FoU-prosjekter	28
Gartnerhallen 90 år	31
Styret og daglig leder	35
Landsstyrets årsberetning 2020	38

Årsberetning

Gartnerhallens representasjon 2020	62
Tillitsvalgte i Gartnerhallen SA 2020	63
Sentrale kulturansvarlige produsenter (SKP) i 2020	64



Dette er Gartnerhallen

Administrerende direktør har ordet

2020 vil bli stående som et kontrastfylt år i Gartnerhallens historie. Samtidig som vi leverer et rekordresultat, ser vi også tilbake på et år som har vært særdeles krevende for norske grøntprodusenter.

De store utfordringene og den enorme kostnadsveksten som produsentledet i grøntsektoren har stått i som følge av koronapandemien vises ikke i postene når Gartnerhallens regnskap gjøres opp. Styrket norskpreferanse, i tillegg til gode avlinger og et godt marked for de fleste kulturer, bidro allikevel til å «redde» 2020-sesongen.

Det har vært spesielt imponerende å se den innsatsen produsentene har gjort for å opprettholde produksjonen av trygg mat, når hverdagen og markedet ble snudd på hodet over natten. I tillegg til de mange oppgavene som allerede skal løses gjennom en ordinær sesong, ble smittevern et ekstra fokusområde. Gode risikovurderinger og velfungerende tiltak på den enkelte gård bidro til svært få tilfeller av smitteutbrudd i grøntnæringen i 2020, og til at vi har kunne opprettholdt eller økt leveransen på de fleste kulturer. Vi har alle grunn til å være stolte over å ha lyktes med dette viktige arbeidet.

Det er når krisen rammer at vårt samfunnsoppdrag virkelig trer tydelig fram. Hamstringstendensene i mars 2020 ga oss alle en kraftig vekker, og viste at det å dekke befolkningens mest grunnleggende behov: å levere trygg og sunn mat, er blant de mest kritiske funksjonene for at et samfunn skal kunne gå rundt.

Selv om grøntnæringen også formelt har fått definisjonen samfunnskritisk funksjon, har vi alle i løpet av det siste året følt på manglende anerkjennelse og forståelse for hva det innebærer å produsere mat i Norge i dag. Dette er spesielt fremtredende i regjeringens håndtering av situasjonen for norske grøntprodusenter under koronapandemien. Håndteringen av pandemien har hatt øverste prioritet i Gartnerhallen gjennom mer enn et år. Da er det frustrerende at forståelsen og viljen til å iverksette effektive tiltak uteblir, og at næringen fortsatt står uten ordninger for kostnadskompensasjon og risikoavlastning, eller stabil og forutsigbar tilgang på kompetent arbeidskraft inn i årets sesong.

Det kan være krevende å holde fokuset på langsiktige mål og satsinger når man er i beredskapsmodus og hverdagen kretser rundt spontane problemstillinger som må løses raskt. Vår opplevelse er like fullt at vi gjennom 2020 har lyktes i å balansere oppgavene på en god måte. Samtidig med at vi har trappet opp myndighetskontakten og eierdialogen for å finne løsninger på arbeidskraftsituasjonen, har vi opprettholdt trykket på prosesser og oppgaver som skal skape vekst og verdi for Gartnerhallens eiere i framtida. Eksempler på dette er

«Det har vært spesielt imponerende å se den innsatsen produsentene har gjort for å opprettholde produksjonen av trygg mat, når hverdagen og markedet ble snudd på hodet over natten.»

utvikling av nytt IT-system, Gartnerhallens bidrag inn i viktige FoU-aktiviteter og oppfølgingen av Grøntutvalgets rapport gjennom forprosjekter og etableringen av Forum for norsk grønt. Gartnerhallen har tatt en sentral rolle i det sistnevnte arbeidet, og vil fortsette innsatsen for å sikre at høye ambisjoner og gode anbefalinger blir omsatt til virkelighet.

Vi savner alle de gode møteplassene og arenaene hvor vi kan se hverandre ansikt til ansikt. Heldigvis har gode digitale verktøy gjort det mulig å opprettholde, og også øke, antallet kontaktpunkter og informasjonsflater i organisasjonen gjennom året. Samtidig som vi gleder oss til å kunne møtes fysisk igjen, vil vi ta med oss de nye kommunikasjonsformene i det videre arbeidet for å sikre små avstander i organisasjonen og en tettere eierdialog.

I skrivende stund opplever vi stor uforutsigbarhet og usikkerhet rundt gjennomføringen av årets vekstsesong. Like fullt, har vi også med oss store forventninger til resultatene Gartnerhallen skal levere for våre eiere i 2021. Vi er halvveis i en strategiperiode, som innebærer at hovedstrategien skal revideres og kursen justeres for de kommende årene. Vi lanserer nye nettsider som et nytt og bedre utstillingsvindu for Gartnerhallen overfor omverden. I november 2021 skal nytt forretningsystem og ny Min side-løsning implementeres og skape merverdi for deg som produsent gjennom styrket sikkerhet, bedre rapporteringsverktøy og høyere datakvalitet.

Gartnerhallens formål om å fremme og ivareta produsentenes interesser, blir om mulig enda tydeligere i krevende tider. Det samme gjelder betydningen av å stå sammen. Vi vet at forutsetningene for å lykkes med våre langsiktige mål er langt bedre når vi står og jobber sammen. Derfor ser jeg også fram til videre arbeid hvor vi i fellesskap, gjennom et sterkt Gartnerhallen, skaper nytte og merverdi for Gartnerhallens produsenter og møter vekstpotensialet i næringa vår med økt produksjon og verdiskaping.

Kai Knutsen
Konstituert
administrerende
direktør



2020 i tall

Grøntproduksjonens andel av verdiskapingen i jordbruket:

19 %



Antall ansatte:

14

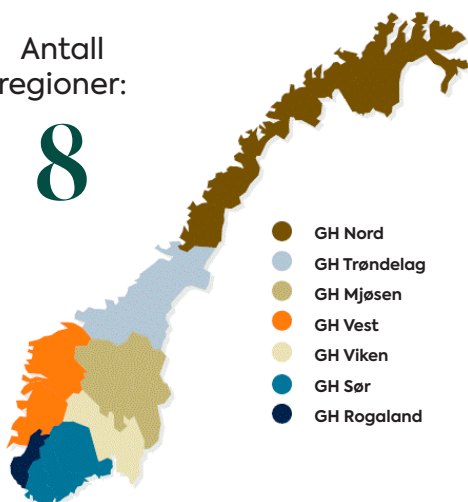


Antall eiere:

947

Antall regioner:

8



Volumutvikling:

8 %

(fra 2019 til 2020)



Omsetning:

2,9 mrd

(11,7 % økning fra 2019 til 2020)

Andel av befolkningen som spiser 5 om dagen:

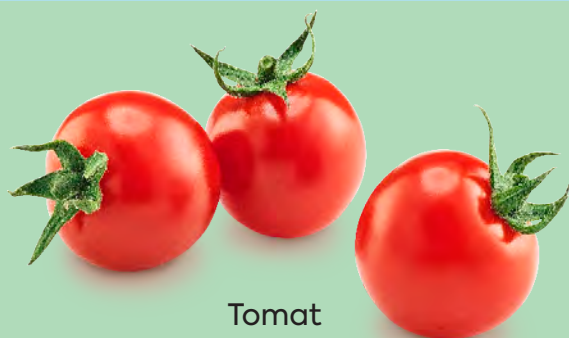
20,1 %

(-3,5 % nedgang)

**Fem største kulturer
målt i verdi**
(Konsum)

Potet

343 mill.
(+13 %)



Tomat

287 mill.
(+10,9 %)

Agurk

261 mill.
(+10,1 %)



Gulrot

287 mill.
(+10,8 %)



Jordbær

188 mill.
(-8,9 %)

Gartnerhallens rolle i verdikjeden

Vårt mål er å skape verdi for våre 1000 eiere ved å levere smakfulle og trygge kvalitetsprodukter til den norske forbrukeren.

Gartnerhallen er en samvirkebedrift eid av nærmere 1000 norske grøntprodusenter over hele landet. Vi er Norges største leverandør av frukt, bær, grønnsaker og poteter, gjennom innkjøp av grøntprodukter fra produsentene som eier Gartnerhallen. Gartnerhallen omsatte i 2020 grøntprodukter for i overkant av 2,9 milliarder kroner, og har en markedsandel av norskproduserte grøntprodukter på om lag 65 prosent.

Vår største kunde er BAMA, som kjøper tilnærmet 90 prosent av det produserte volumet. BAMAs største kunder i dagligvaremarkedet er NorgesGruppen og REMA. NorgesGruppen og REMA er største eiere i BAMA.

COOP har avtaler med sine egne grøntprodusenter som er leverandører i deres del av verdikjeden, uavhengig av Gartnerhallen. Verdikjeden for grøntprodukter i Norge er således todelt med to parallelle varestrømmer.

I tillegg til leveransene til dagligvaremarkedet via BAMA, leverer Gartnerhallen grøntprodukter til store industri- og videreforedlingsaktører som FINDUS, Sørlandschips, Smaken av Grimstad, NORREK, Synnøve Finden mfl.

Hoff SA er en viktig kjøper av den delen av det produserte potetvolumet som ikke holder tilstrekkelig kvalitet til konsummarkedet eller som innsatsfaktor i industrielt bearbejdede potetprodukter. Den såkalte *avrensen* levers til Hoff, som benytter denne i potetmel og spritproduksjon. På denne måten tas hele potetavlinga vare på.

Gartnerhallen har en viktig rolle for å sikre våre produsenter markedsadgang, for å sørge for at det norske markedet for grøntprodukter er i balanse, og for å bidra til akseptable produsentpriser.

Markedsmodellen i grøntnæringa har fungert meget godt i over 20 år, sikret produsentene markedsadgang, bidratt til balanse i et komplisert marked for ferskvarer, og sikret økt norskandel for frukt og grønt.

Gjennom et integrert og tett samarbeid, der alle aktører i verdikjeden gjør sin del av jobben, har vi lyktes med å sikre vekst i markedet, et marked i balanse og akseptable priser for produsentene.

Gartnerhallen sikrer markedsadgang og bidrar til markedsbalanse i grøntmarkedet

Markedsbalanseringen i grøntnæringen består av 4 hovedpilarer:

- 1. Langsiktige leverings- og samarbeidsavtaler**
- 2. Årlig produksjonsplanlegging basert på markedets behov og produsentenes produksjonsønsker**
- 3. Felles ukentlige prisanbefalinger fra produsentorganisasjonene gjennom GPS**
- 4. Løpende håndtering av volumer og uttak av priser gjennom integrert samarbeid i verdikjeden**

De 4 pilarene i markedsbalanseringen:

1. Langsiktige leverings- og samarbeidsavtaler sikrer forutsigbar markedsadgang

Langsiktige leverings- og samarbeidsavtaler mellom Gartnerhallen og våre kunder sikrer forutsigbar markedsadgang for Gartnerhallens produsenter, og legger til rette for samarbeid om innovasjon, vekst og økt norskandel.

Gartnerhallen og BAMA har en langsiktig leveringsavtale som løper for 10 år av gangen, inngått første gang i 1997. Gartnerhallen og NorgesGruppen har en egen langsiktig samarbeidsavtale.

Gartnerhallen har også langsiktige leveringsavtaler med de enkelte industrikundene, som sikrer markedsadgang og som regulerer samarbeidet om leveranser av grøntprodukter til industrimarkedet. Hvert år forhandles og inngås det avtaler om priser og leveringsbetingelser mellom Gartnerhallen og industrikundene.

Offensivt arbeid med innovasjon er et viktig tiltak for å tilpasse virksomheten til markedets behov, og sikre at de norske grøntprodusentene har sorter, produksjonsmetoder, teknologi osv som sikrer konkurransekraft, lønnsomhet og positiv langsiktig markedsutvikling. Gartnerhallen arbeider aktivt med innovasjon sammen med våre produsenter, og vi har et tett innovasjonssamarbeid med kundene våre. Et eksempel på dette er Grofondet, som gjennom finansiering av innovasjonsprosjekter bidrar til det grønne skiftet ved å øke omsetningsverdien og forbruket av norske frukter, bær, grønnsaker og poteter. Grofondet eies av Gartnerhallen, BAMA og NorgesGruppen i fellesskap.

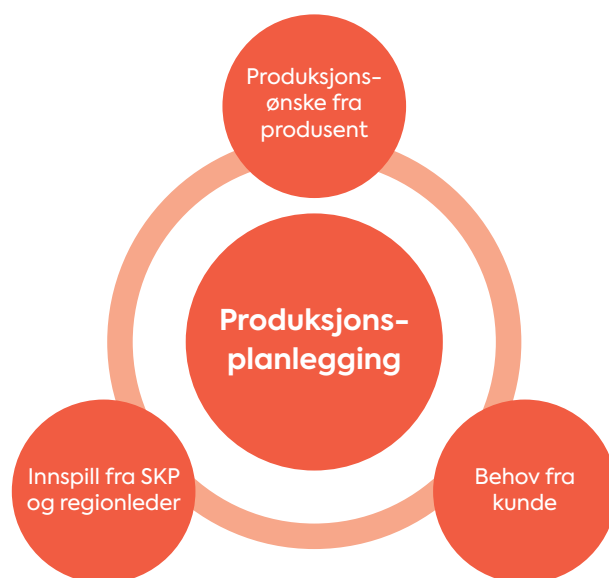
2. Årlig planlegging av produksjon i tråd med markedets behov

Et balansert marked, med godt samsvar mellom tilbud og etterspørsel, er viktig for en bærekraftig produsentøkonomi. Arbeid med å balansere markedet i grøntsektoren er basert på tett dialog mellom Gartnerhallen og kundene våre. Gartnerhallens 25 Sentrale Kulturansvarlige produsenter (SKP) utgjør en viktig stamme i vårt markedsarbeid.

Hvert år innhenter Gartnerhallen produksjonsønsker fra hver enkelt av våre produsenter. Vi sammenholder dette med innsikt i markedets behov gjennom å innhente tall fra våre kunder for neste års forventede forbruk. Dette danner grunnlaget for Gartnerhallens tildeling av ukentlige produksjonsplaner til hver enkelt av våre produsenter. I prosessen har vi tett dialog med våre regionstyrer og sentrale kulturansvarlige produsenter (SKP).

De årlige produksjonsplanene er således bygget på tett interaksjon i hele verdikjeden, der markedsaktørene i de ulike leddene samarbeider for å oppnå markedsbalanse. Uten store aktører i hele verdikjeden som har god innsikt i totalmarkedet og forbruksmønstrene, vil ikke markedsbalanse kunne oppnås.

Gartnerhallen har ikke mottaksplikt for produserte volumer fra produsentene. Men når produksjonsplanene er avtalt mellom Gartnerhallen og den enkelte produsent, strekker alle leddene i verdikjeden seg langt for å samarbeide om i sikre avsetning av det produserte volumet. Vårt felles mål er at alt produsert volum skal omsettes i markedet.



3. Gjennom sesongen: Ukentlige pris-anbefalinger fra Grøntprodusentenes Samarbeidsråd

De årlige produksjonsplanene er grunnlaget for å skape balanse mellom produsert volum og markedets behov. Det er likevel en umulig oppgave å treffe helt presist hvor stor produksjonen skal være for å treffe markedsbehovet gjennom hver uke i hele sesongen. Importvolum og -priser spiller også en betydelig rolle. Importvernet for grøntprodukter er svakt, og importkonkurransen har en stadig større påvirkning på markedet.

Grøntprodusentenes samarbeidsråd (GPS), som er en felles organisasjon for Gartnerhallen, Nordgrønt, Produsentforeningen av 1909, har en svært viktig rolle for å anbefale ukentlige priser, som sikrer at markedet balanserer. Prisene som anbefales fra GPS hensyntar importpriser, produsert

volum, etterspørselssvingninger i markedet mm. GPS har 25 styringsgrupper for hver av de største produksjonskulturene, der Gartnerhallens apparat av Sentrale Kultursansvarlige Produsenter utgjør en viktig del. Styringsgruppene tar daglig pulsen på markedet, og har en betydelig innsikt i totalmarkedet for hver sin kultur.

Produsentorganisasjonene som utgjør GPS har, gjennom unntak i Konkurranseloven, adgang til å samarbeide om anbefaling av priser. Et slikt samarbeid er en helt avgjørende bærebjelke i arbeidet med å balansere grøntmarkedet.

GPS er finansiert av produsentorganisasjonene, der finansieringsandelen er basert på omsetningsandelen for hver organisasjon. I tillegg mottar GPS noe finansiering over Jordbruksavtalen.

12 grøntprodukter har målpriser framforhandlet i Jordbruksavtalen.

Både de ukentlige anbefalte prisene fra GPS og målprisene følges i utstrakt grad av BAMA og COOP.

4. Løpende håndtering av markedet i en tett integrert verdikjeden gjennom sesongen

Det er en krevende øvelse å oppnå balanse i et marked med varierende importpriser og -volumer, der produksjonen bygger på biologisk produksjon, og både avlingsnivå og forbruksmønstre preges av vær og vind. Produksjonen består av en rekke ulike kulturer med ulike egenskaper. Eksempelvis har enkelte produkter, som bær og salater, kort holdbarhet, mens andre produkter, som potet og gulrot, har god lagringsevne.

Aktørene i markedet fra Gartnerhallen til BAMA, og videre til dagligvarekjedene ut til den enkelte butikk, jobber derfor i et finmasket og tett integrert samarbeid for å håndtere markedet hver dag året rundt. Slik sikres avsetning av produserte volumer, og uttak av GPS sine anbefalte priser. I et så vidt komplekst marked, der utbudet av til dels korttids- holdbare produkter skal være tilgjengelige i butikker over hele landet hver dag, er det helt avgjørende at store aktører med god innsikt i totalmarkedet samarbeider om håndtering av varene, og har løpende dialog. Kampanjer benyttes aktivt for å skape samsvar mellom etterspørsel og tilbud, og dirigering av varer til rett region når det oppstår ubalanser er viktige tiltak.

En situasjon med mange, mindre aktører uten slik totaloversikt, ville rive beina unna grunnlaget for

balansering av markedet og uttak av akseptable priser, og dermed være ødeleggende for produsent- økonomien. Sagt med andre ord: Et marked med mange små aktører uten totaloversikt, i en situasjon med alles kamp mot alle, ville ødelegge grunnlaget for en velfungerende norsk grøntproduksjon.

Produksjonsplanlegging for vekst

Gartnerhallen har i samarbeid med kundene våre, satt et ambisiøst mål for vekst i omsetning, på 150 prosent fra 2016 til 2030. Det er avgjørende at veksten er tilpasset markedets behov. Overproduksjon i en markedsbasert næring som grøntsektoren vil være helt ødeleggende for produsentenes økonomi, og gjennom produksjonsplanlegging har vi et godt verktøy for å vokse smart, og i takt med markedet.

For å realisere de store vekstmuligheter i grøntsektoren er det helt grunnleggende at Gartnerhallen bidrar til markedsbalanse og forutsigbarhet for våre eiere. Dette krever høyt fokus på produksjonsplanlegging og prognosering av produksjonen.

Gartnerhallen fulgte i 2020 opp strategiplanen og målsettingen om å styrke arbeidet inn mot aktiviteter som gir økt verdi for medlemmene.

Kai Knutsen tilrådte i august 2020 stillingen som Produksjons- og markedssjef. Han leder Gartnerhallens markedsarbeid, der både den langsiktige og kortsiktige planleggingen håndteringen av markedet er hovedoppgaven.

Trine Thanh Ha gikk i oktober 2020 inn i den nye Produksjons- og markedsavdelingen. Ha kom fra stillingen som seniorrådgiver i avdeling Handel og industri i Landbruksdirektoratet.

Gartnerhallen styrker kvalitetsavdelingen

Gartnerhallen besluttet i 2020 å styrke kvalitetsavdelingen og i mars 2021 tiltrådte Elisabeth Fjærvoll Olsen. Gjennom ansettelsen av Olsen har Gartnerhallen sikret seg kompetanse innenfor mattrygghet og kvalitetsarbeid, og hun vil være et viktig bindeledd i kvalitetsprosjekter i samarbeid med Gartnerhallens kunder og i prosjekter knyttet til forskning.

Å eie Gartnerhallen

Gartnerhallen er til for å utgjøre en forskjell for våre grøntprodusenter. Som eier er produsentene en del av landets største fellesskap for grøntprodusenter, og en organisasjon som sammen jobber for eiernes felles interesser i et marked med mektige spillere.

Å være eier av Gartnerhallen skal utgjøre en forskjell

Samvirket Gartnerhallen SA har som formål å fremme eiernes næringsmessige og økonomiske interesser. I kjernen av dette er omsetning av eiernes produkter, markedsføring, detaljert produksjonsplanlegging, FoU, næringspolitisk arbeid og å snakke grøntnæringa opp og frem i det offentlige rom.

Aktivt markedsarbeid bidrar til å sikre produsentenes interesser inn mot kundene. Ved å stå sammen er produsentene en sterkere aktør, enn hvis hver enkelt skulle operert i verdikjeden.



Hva gir eierskap i Gartnerhallen

Det viktigste eierskap i Gartnerhallen gir er trygghet og forutsigbarhet gjennom markedstilgang, gode leveringsavtaler, og eierskap til produksjonsplan.

Mulighetene og fordelene er flere – her er noen av de viktigste:

- Mulighet til å påvirke gjennom eiermøter, årssamlinger og som tillitsvalgt regionalt og sentralt
- Nytte av forhandlingsutvalg som sikrer produsentinteressene i forhandling av avtaler med kunder
- Faglig og sosialt fellesskap gjennom aktive og framoverlente produsentmiljøer
- Kultursatsning gjennom strategier og planer for hver kultur i nært samarbeid med SKP-er og produsenter og kunder for å skape vekst og lønnsomhet for produsent.
- Delaktighet i et langsiktig markedsarbeid for å øke norskandelen, verdi- og volumutviklingen og sikre konkurransekraften for Gartnerhallens eiere
- Delaktighet i bærekraftig produksjonsplanlegging gjennom årlige produksjonsplaner som skaper balanse mellom produsert volum og markedets behov som igjen gir et grunnlag for å vokse smart, og i takt med markedet.
- En aktør i ryggen som jobber for grøntprodusentene og grøntnæringens plass i verdikjeden, som tar et aktivt eierskap til innovasjon som skal gi produsentene gevinst på kort og lang sikt.

Året som gikk



Markedet og vekstsesongen 2020

Grøntnæringen var ikke den næringen som ble hardest rammet i Norge dersom vi ser isolert på markedssiden. Men nedstenging av HoReCa-markedet (hoteller, restauranter og kantine) medførte en kollaps i storkjøkkenmarkedet og fikk stor betydning for totalbildet for Gartnerhallens eiere, pakkerier og administrasjonen.

For produsentleddet førte pandemien umiddelbart til betydelige økte driftskostnader. Stor usikkerhet knyttet til tilgang til arbeidskraft, valutasingninger på innsatsmidler, nye smitteverntiltak og endrede rutiner gjorde det svært arbeids- og kostnads-krevende for produsentene.

Året 2020 åpnet med gode lagertall og et godt marked for lagringsgrønnsaker fram mot åpning av norsk sesong. Innen åpningen av norsk sesong stengte Norge ned 12. mars. Samme dag begynte en hamstring i dagligvarebutikkene så voldsom at en samlet dagligvarebransje valgte å gå ut i media med et felles budskap om at det var nok mat til alle, og nyhetssendingene var godt illustrert med bilder fra fulle varelagre. Budskapene bidro nok til at hamstringen avtok.

I tiden etter 12. mars ble befolkningen anbefalt av myndighetene om å holde seg hjemme. Dette medførte hovedsakelig to utslag – kollaps i storkjøkkenmarkedet med 40 prosent reduksjon og endringer i etterspørsel i konsummarkedet,

hovedsakelig drevet av nye handlemønstre preget av mer hjemmekos og matlaging. Forbrukerne etter spurte i økende grad norske varer. Hamstringen av lagringsvarer som potet, hodekål, gulrot og kålrot avtok noe og stabiliserte seg.

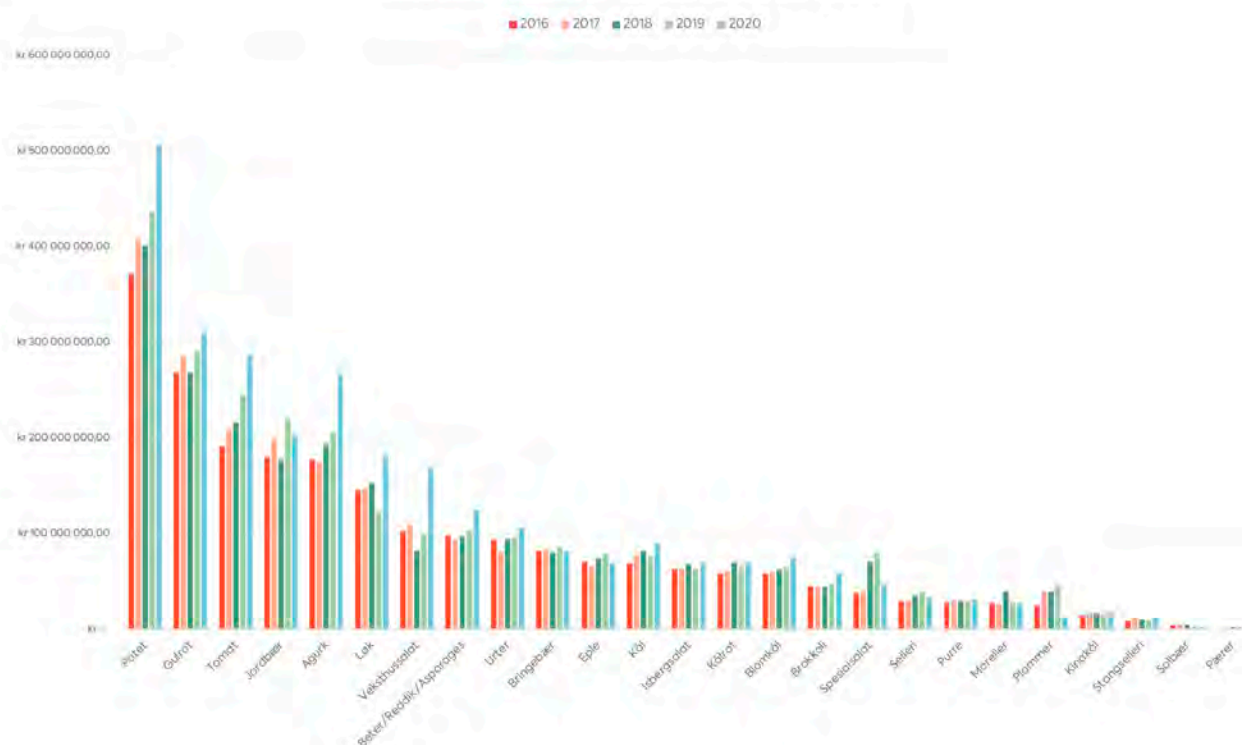
Det ble gjort en formidabel innsats i hele verdikjeden. Profilering av norske varer og et utstrakt samarbeid for å omdisponere det tapte markedet til restauranter, hoteller, kantiner og storkjøkken til dagligvare og justerte priser, sikret forutsigbarhet og bærekraftig produsentøkonomi.

Produksjon og markedsavdelingen i Gartnerhallen eskalerte den løpende dialogen med kundene, SKP-apparatet og eierne. Produsentene svarte på undersøkelsene som planting, såing, høsting og høsting i tillegg til behov for sesongarbeidere og produksjonsplan for neste år.

Produsentene i alle regioner meldte om gjennomgående gode vekstforhold, gode avlinger og produkter med høy kvalitet og leveranse i henhold til plan. Unntaket var nedskalering spesielt innen bærproduksjon som følge av usikkerhet knyttet til arbeidskraft, og plommeproduksjon som hadde den svakeste sesongen som er registrert, og avlingssvikt grunnet nedbør på Frosta.

Gartnerhallen startet opp vinterproduksjon av agurk og tomat i 2019. Da utgjorde dette

Omsetningsutvikling pr. produktgruppe 2016–2020



15–20 tonn. Etterspørselen og produksjonen fortsetter å øke og det planlegges for 220 tonn agurk og 25 tonn tomat per uke for 2021. Vi kan trygt si at suksessen med vinterproduksjon fortsetter.

Gartnerhallens produsenter produserer 200 planvarer, slik så sesongen ut for noen av de største hovedkulturene:



Potet dyrket av Gartnerhallens 284 produsenter

Settingen av 2020-sesongen var for de fleste produsenter normal og med få utfordringer. Det ble meldt om noen regionale utfordringer som et resultat av tørkeperioden i juni. Dette gjaldt spesielt på Østlandet og for produsenter som ikke fikk tilstrekkelig med vanning. Innhøstingen forløp på det jevne under gode forhold, unntatt Trøndelag som opplevde noe nedbør under innhøsting. Lagertallene var noe høyere enn plan og effekten av hamstring og økt salg gjennom året endte med at alle varer ble omsatt, også de mindre størrelsene. Mandelpotet-salget økte med 10 prosent sammenlignet med 2019.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 58.000 tonn, verdimessig omsetning ble ca. 343 MNOK.



Gulrot dyrket av Gartnerhallens 89 produsenter

Gulrot er en av Gartnerhallens største frilandskulturer og lagringsgulrøttene forsyner markedet frem til oppstart av gulrot i bunt. Såingen for 2020-sesongen var preget av store forskjeller mellom regionene. I Trøndelag ble de siste partiene sådd i juli. Den største utfordringen innen lagrings-

varer våren 2020 var knyttet til bemanningsproblemer på pakkeriene. Dette førte til økt supplering av importvarer. Også oppstarten av norsk sesong var preget av sterk konkurranse av pakket import. Salget sett i lys av hele sesongen har vært svært bra, med godt salg, gode priser og god kvalitet. Lagringsvarene fra sesongen 2020 holder gjennomgående høy kvalitet.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 22.000 tonn, verdimessig omsetning ble ca. 277 MNOK.



Tomat dyrket av Gartnerhallens 33 produsenter

Gartnerhallens andre sesong med vinterproduksjon gav en jevn produksjon, med gjennomgående høy kvalitet og en utvidelse av sortimentet med sorten Rødme, i tillegg til Juanita. Satsingen på vinterproduksjon ble tatt godt imot i markedet, både av kunder og sluttbrukere og det planlegges for økning for 2021. Totalbildet for 2020 var svært bra, med godt salg, gode priser og god kvalitet.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 8300 tonn, verdimessig omsetning ble ca. 287 MNOK.



Jordbær dyrket av Gartnerhallens 82 produsenter

2020-sesongen gav lave avlinger. Årsakene til det preges i hovedsak av tre forhold: varmeperioden i juni, mye nedbør i juli og mangel på arbeidskraft. Det ble levert 2762 tonn, mot en plan på 4345 tonn, altså 65 prosent av opprinnelig plan. Oppturen for jordbær kom fra et betydelig økt volum utenfor

ordinær sesong, som landet på 113 tonn. Satsningen på nye sorter og dyrking på tabletop gjør nå at sesongen strekker seg over 20 uker.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 2800 tonn, verdimessig omsetning ble ca. 189 MNOK.



Agurk dyrket av Gartnerhallens 29 produsenter

Gartnerhallens tredje sesong med vinterproduksjon, som gradvis øker fra uke 6, resulterte i en jevn og økende produksjon, med gjennomgående god kvalitet og med svært få reklamasjoner. Endrede forbruksmønstre og endring i markedet utenfor Norge bidro til å skape stor uforutsigbarhet og behov for kontinuerlige justeringer.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 11.000 tonn, verdimessig omsetning ble ca. 261 MNOK.



Løk dyrket av Gartnerhallens 56 produsenter

2020-sesongen startet med noe høye lagertall som ble omsatt raskere enn normalt på grunn av perioden med hamstring og endrede forbruksmønstre. De store klimavariasjonene med varme i sør og kulde og nedbør i Trøndelag resulterte i store forskjeller på kvalitet og avlinger, med spesielt lave avlinger på Frosta, som landet på 30 prosent under plan, men gode avlinger i de øvrige løkdistriktene.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 18.000 tonn, verdimessig omsetning ble ca. 183 MNOK.



Epler dyrket av Gartnerhallens 260 produsenter

Fruktsesongen 2020 var preget av alvorlig avlingssvikt for alle sortene, i alle epledistriktene, grunnet frostskafer og skader på grunn av hagl. Eneste sorten som utmerket seg positivt i 2020 var Rød Aroma.

Noen svært begrensede volum av de nye sortene Eden og Fryd ble testet ut i markedet. Sortene oppfyller smakspreferansene til forbrukerne, og er faste, sprø og aromatiske. De kan også skilte med lang levetid i omsetning. Begge sortene har multi-genresistens mot skurv og er sterke mot meldugg.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 3800 tonn, verdimessig omsetning ble nærmere 69 MNOK.



Bringebær dyrket av Gartnerhallens 78 produsenter

Store temperatursvingninger førte til et skadebilde der enkelte produsenter opplevde opp mot 70 prosent avlingsvikt i 2020-sesongen, kombinert med mangel på arbeidskraft landet omsetningen på 60 prosent av plan. Frilandsproduksjonen ble hardest rammet, men også tunellproduksjon fikk merke avlingssvikten.

Mangel på sesongarbeidere før sesong og under høsting resulterte i at flere produsenter ikke fikk høstet til konsum, og måtte åpne for selvpplukk.

Produsentene opplevde et vesentlig løft på oppgjørprisene, dette ble også møtt av forståelse hos norske forbrukere som viste preferanser og betalingsvilje for norske bringebær.

Omsetningen totalt for konsum landet på et volum på ca. 630 tonn, verdimessig omsetning ble nærmere 63 MNOK

KVALITET

Høye krav fra jord til bord

Våre nærmere 1000 produsenter har og tar et særskilt ansvar for å produsere varer av høy og stabil kvalitet til markedet. Varene som forlater gården, er gjennom en rekke ulike kvalitetskontroller gjennom hele verdikjeden.

Gartnerhallen har en veiledende, kontrollerende og utviklende rolle for eiere og leverandører. Den veiledende delen består av utvikling av kvalitetsstandarder som sikrer konkurransekraft for norsk grøntproduksjon og rådgi produsenter og pakkerier i kvalitetsrelaterte spørsmål. Den kontrollerende delen innebærer oppfølging av revisjoner og avvikshåndtering. Den utviklende rollen innebærer forskning som øker kvaliteten i produktene og under lagring og transport.

Ny bransjeavtale

Gartnerhallen har et ansvar i verdikjeden for å sikre at produkter er trygge for forbruker og framstilt i tråd med regelverk og avtaler. Gjennom bransjeavtalen for frukt og grønt er vi forpliktet til å følge opp at produsenter som til enhver tid leverer er KSL-godkjent når leveransen skjer. Har ikke produsenten godkjent status skal ikke varene inn i varestrømmen. Gartnerhallen har startet opp prosjekter for å etterleve dette ytterligere. Dette betyr blant annet innføring av nye rutiner og tettere oppfølging av kunder og pakkerier. Siden Gartnerhallen selv ikke har en rolle i den fysiske varestrømmen må vi sørge for at pakkerier og kunder er tilstrekkelig varslet om eventuelle avvik.

FRUKTPLANLEGGING

I 2020 ble oppstarten for produksjonsplanlegging for Gartnerhallens 350 fruktprodusenter.

Gartnerhallen hadde frem til 2020 beregnet produksjonsplaner for alle kulturer, bortsett fra på frukt. Frukt har vært en produksjon hvor markedet har vært preget av underdekning, og produksjonsplanlegging har dermed ikke vært like nødvendig som i andre kulturer.

Dette har imidlertid endret seg, og i perioder har produksjonen av frukt har vært større enn etterspørselen i markedet. Et eksempel på dette er produksjonen av plommer høsten 2019.

Ulikt fra landbruket for øvrig, har ikke Gartnerhallen mottaksplikt. Markedet reguleres og balanseres gjennom produksjonsplanlegging, der kundene melder inn behov, som samkjører volum, sorter og leveringstidspunkt hos hver enkelt produsent.

I løpet av 2020 har Gartnerhallen kartlagt produsentenes produksjonsønsker på frukt fram til 2024 og sammen med dialog med BAMA og resten av verdikjeden danner det grunnlaget for å beregne produksjonsplanene.

Kartleggingen har gitt svar på hvordan fruktproduksjonen vil se ut fem år frem i tid, ikke bare ett år som er vanlig med ordinær produksjonsplanlegging. Denne forutsigbarheten er viktig for den enkelte produsent, siden fruktproduksjon er en langsiktig investering og krever særskilt forutsigbarhet.

Myndighetskontakt og eierdialog i koronapandemien

Uforutsigbarhet er ikke noe nytt for norske grøntprodusenter, men sjelden har man måtte forholde seg til det uventede slik som i 2020, når koronapandemien snudde både arbeidshverdag og markedet på hodet.

12. mars 2020 kom det som etter hvert har blitt svært velkjente ord fra statsminister Erna Solberg: «nå innfører vi de mest inngripende tiltakene Norge har sett i fredstid». Koronaviruset, med utspring nesten 8000 kilometer borte, hadde nådd Norge.

For norske grøntprodusenter, som på dette tidspunktet sto rett foran en ny vekstsesong, meldte usikkerheten seg raskt. I tillegg til at storkjøkkenmarkedet forsvant, omtrent over natten, var tilgangen på kompetent personell særs usikker.

I Gartnerhallen, som er en liten samvirkeorganisasjon, var en så krevende situasjon som koronaepidemien en meget stor utfordring, og det har blitt jobbet intenst innenfor de ressursrammer som er til rådighet.

Beredskapssamarbeid og myndighetskontakt

Gartnerhallen gikk raskt i beredskapsmodus, og etablerte et beredskapssamarbeid med blant andre NHO Mat og Drikke, Norsk Gartnerforbund og Norges Bondelag. «Beredskapsgruppa» har møttes jevnlig – stort sett på ukentlig basis siden mars 2020. I tillegg til å koordinere tiltak og innsats, har de felles møtene også vært grunnlag for å samle informasjon, som igjen er formidlet i de ukentlige møtene mellom næringa og statsrådene. Næringa har her vært representert ved faglagene og NHO Mat og Drikke.

Fra den første nedstegningen har vi gjennomført et større antall henvendelser til myndighetene med spørsmål og krav om regelverksavklaringer, innreisetilattelse for sesongarbeidere, krisetiltak og kompensasjon for økte kostnader og redusert produksjon, både i egen regi og gjennom koordinert aktivitet med samarbeids- og alliansepartnere.

7. mai 2020 ble det åpnet for innreise for sesongarbeidskraft fra 3.land. Riktignok sent, men svært

avgjørende for gjennomføring sesongen. Dette skjedde få dager etter at Gartnerhallen, sammen med NGF og NHO Mat og Drikke, hadde hatt møte med politisk ledelse i Justisdepartementet og Landbruksdepartementet.

Flere av Gartnerhallens produsenter har også vært aktive både overfor politikere og myndigheter og i media for å sikre tilgang på arbeidskraft og for å få kostnadskompensasjon.

Informasjon og eierdialog

I en krisesituasjon, og med et regelverk i stadig endring, er informasjonsbehovet stort. Gartnerhallen har tatt i bruk alle tilgjengelige kanaler for å holde eierne informert om gjeldende regelverk.

Medlemssidene har blitt oppdatert fortløpende. Hyppigheten på nyhetsbrev er økt, og det er avholdt flere digitale informasjonsmøter – både for tillitsvalgte, for alle eiere i den enkelte region og gjennom egne webinarer på aktuelle temaer.

Det er også lagt ned mye tid i rådgivning og veiledning til enkeltprodusenter tilknyttet innreiseregler, søknadsordninger og smittevernregler.

Kunnskaps- og faktabasert argumentasjon har vært vårt viktigste middel inn mot myndighetene i arbeidet. Det har derfor blitt gjennomført flere ekstraordinære eierundersøkelser, i tillegg til den faste årlige eierundersøkelsen, for å innhente informasjon og opplysninger til bruk i kunde- og myndighetskontakt.

Arbeidet har fortsatt inn i 2021, hvor vi i møte med en ny sesong opplever større usikkerhet enn noensinne. I takt med økende smittetrykk har innreiserestriksjonene blitt stadig strengere, og gjort at tilgangen på arbeidskraft i 2021-sesongen er svært krevende og uforutsigbar.



Markedskampanjer

Gartnerhallen har sammen med BAMA et felles mål om å øke norskandelen, verdi- og volumutviklingen og sikre konkurransekraften for Gartnerhallens eiere og BAMA.

En del av markedsarbeidet er knyttet opp mot en felles årlig markedskampanje for norsk frukt, grønt og bær. Kampanjen er delt inn i en hovedkampanje som er «Årets sommerkampanje», de øvrige kampanjene er påskekampanje som fronter lagringsgrønnsaker og urter, høstkampanjen som fronter rotgrønnsaker, lagringsvarer og frukt og julekampanjen med potet, kålrot, rosenkål, surkål og rødkål.

Målet med norskkampanjen er å skape preferanse, volumvekst og verdivekst for norske grøntprodukter gjennom å:

- Bevisstgjøre og øke kunnskapen til forbruker på hva som er i sesong av frukt og grønt
- Inspirere til å spise mer av sesongens norske grønnsaker, frukt og bær, og hvordan de enkelt kan bruke disse råvarene i kostholdet sitt
- Hjelp forbrukeren til å se sammenhengen mellom bærekraftige valg og det å velge norsk
- Synliggjøre de norske frukt, grønt og bær-produzentene

Årets sommerkampanje: Agurknytt

Sommerkampanjen er hovedkampanjen. Kampanjen for 2020 hadde navnet Agurknytt.

Agurknytt er bygd på et kreativt konsept, nærmere bestemt en «nyhetskanal» som tar for seg lokale frukt og grønnsaker. Dette universet gjorde det mulig for Gartnerhallen og BAMA å formidle siste nytt på lokale råvarer i sesong til det norske folk, på en humoristisk og lettbeint måte.

Agurknytt hadde et nyhetsanker, Øyvind Rafto, kjent fra humortrioen Raske menn og en utegående reporter, Håvard Lilleheie. Christian André Pettersen, kjent som Årets kokk og Bocuse d'Or kandidat, var Agurknytt's huskokk og tok seg av alt av matlaging, oppskrifter og mattips i studio.

Det var en stor og omfattende kampanje med 130 millioner visinger gjennom display, online video og i sosiale medier. Ved kampanjeslutt viste tallene at over 80 prosent av Norges befolkning på tvers av ulike kanaler hadde blitt nådd. Kampanjen ligger langt over benchmark på flere parametere noe som tyder på at kampanjen har vært interessant hos målgruppen.



Agurknytt oppsummert

Målinger i perioden uke 25-43

Høy motivasjon: 44 prosent av de som husker reklamen, sier de får lyst til å prøve sesonggrønnsaker. Reklamen har vært responsutløsende: 49 prosent av de reklameoppmerksomme har enten prøvd/kjøpt grønnsaker de så i reklamen, og/eller besøkt bama.no for inspirasjon.

Grøntsektoren mot 2035

– sammen for økt konkurransekraft, økt etterspørsel og mer norsk

I mars 2020 la Grøntutvalget frem sin rapport med ambisjoner og anbefalinger for den norske grønntsektoren. Nå skal målene realiseres, og Gartnerhallen har tatt en ledende rolle i arbeidet.

Gartnerhallen lanserte allerede i 2018 behovet for et offensivt vekst- og innovasjonsprogram for grønntsektoren, med mål om økt produksjon og verdiskaping. Jordbruksavtalen for 2019 prioriterte grønntnæringen, og det regjeringsoppnevnte grønntutvalget la i mars 2020 fram sin rapport; «Grønntsektoren mot 2035 – sammen for økt konkurransekraft, økt etterspørsel og mer norsk».

Ambisjonene er langt på vei sammenfallende med Gartnerhallens egne mål for vekst. Et samlet utvalg mener det er potensiale for 75 prosent vekst i grønnt-markedet totalt, og en økning i norskandelen på 50 prosent.

Bakgrunnen for ambisjonene er myndighetens kostholdsråd med fem porsjoner grønnsaker, frukt og bær hver dag, bedre kjent som «5 om dagen». I dag spiser nordmenn i snitt 3,4 porsjoner daglig.

Veksten må komme gjennom økt etterspørsel fra forbrukerne

Utvalget er tydelig på at denne veksten ikke vil komme av seg selv. Grøntutvalget mener at en varig økning i norskandelen må være drevet av økt etterspørsel og at innsatsen derfor må flyttes fra produktivitet til innovasjon og produktutvikling.

Veksten må skapes gjennom innovasjon og mangfold i butikkhyllene, basert på innsikt i hva norske forbrukere ønsker seg nå og i fremtiden. For å lykkes med ambisjonene er det nødvendig at verdikjeden samles rundt et felles, langsiktig og planmessig arbeid.

Grøntutvalgets seks anbefalinger

Grøntutvalget har foreslått seks anbefalinger med et sett av utfordringer som må løses for at sektoren skal oppnå ønsket tilstand.

1. Øke etterspørselen hos forbrukere og i de ulike markedskanalene. Utvalget foreslår tiltak for å øke etterspørselen etter norske grønnsaker, frukt, bær, poteter, planteskole- og prydplanter hos forbrukerne og i markedskanalene.
2. Utnytte innkjøpskraften i offentlig sektor. Utvalget mener at det offentlige må gå foran, og foreslår tiltak for å øke norskandelen av grønnsaker, frukt, bær, poteter, planteskole- og prydplanter i offentlige innkjøp.
3. Utvikle bærekraft som tydelig konkurransefortrinn. Utvalget foreslår at det settes konkrete mål for bærekraft, at bærekraftskompetansen styrkes og det settes inn tiltak for å videreføre den gode statusen for plantehelse.
4. Styrke produsentøkonomi og rekruttering. Utvalget foreslår risikoavlastende tiltak og revitalisering av gartnerutdanningen.
5. Øke kvalitet, styrke produktutvikling og utvide sesonger. Utvalget foreslår tiltak for utvidet sesong, forbedret kvalitet, lagerkapasitet og produktutvikling for norske produkter.
6. Samordne strategisk satsing på forskning og innovasjon. Utvalget foreslår tiltak for samordning av næringens innsats innen forskning og innovasjon, prioriterte områder for forskning og innovasjon og rekruttering av nøkkelkompetanse.



Forum for Norsk Grønt er etablert

Gartnerhallen tok høsten 2020 initiativ til å etablere Forum for Norsk Grønt, for å følge opp Grøntutvalgets mål og anbefalinger.

Forumet består av medlemmer fra store deler av grøntsektoren, inkludert faglagene, NHO, NIBIO og produsentorganisasjonene. Arbeidet ledes av Arne Kristian Kolberg, tidligere konsernsjef i Nortura.

Målet er at forumet skal bli en tydelig kraftsamling i grøntsektoren, som bidrar til samordning og dialog.

Forprosjekt bærekraft som konkurransefortrinn

Gartnerhallen har ledet styringsgruppen og vært tydelig involvert i forprosjektet «Bærekraft som konkurransefortrinn for norsk grøntproduksjon». Prosjektet har gått gjennom vinteren 2020/2021, og gir et viktig grunnlag inn i årets jordbruksforhandlinger.

Forprosjektet har beskrevet innhold og organisering av det 3-årige hovedprosjektet, som skal utvikle bærekraft til å bli et konkurransefortrinn for norsk grøntproduksjon. En kritisk suksessfaktor for hovedprosjektet er å skape engasjement og positivitet for satsingen. Forprosjektet har derfor brukt mye tid på å forankre et hovedprosjekt blant produsentene.

Det har vært viktig å avdekke hva som motiverer dem til å anvende bærekraftige prinsipper og metoder i sin produksjon.

- Finansiering av hovedprosjektet var en del av Gartnerhallens innspill til jordbruksforhandlingene i 2021. Hverken faglagene i jordbruket eller staten inkluderte slik prosjektfinansiering i egne forhandlingsdokumenter, og finansiering er i skrivende stund derfor uavklart. Når finansiering kommer på plass vil hovedprosjektet være todelt. Den ene delen består av utvikling av en bærekraftstrategi, med utvalgte fokusområder og tilknyttede, kvantifiserbare bærekraftindikatorer. Den andre delen består av en plan for kompetanse på bærekraft i produsentledet.

Nytt IT-system



Et sterkere Gartnerhallen med nye IT-systemer

Gartnerhallens IT-satsning er den del av et større omstillingsarbeid som startet allerede i 2017 og som avsluttes i 2022. Strategien la føringer for systembytte med ønske om minst mulig egenutvikling, skybaserte løsninger og beste standard prosesser.

IT-porteføljen Gartnerhallen er i prosess med å skifte ut systemer som går tilbake til 1997 og er i stor grad basert på egenutviklede systemer som er programmert over lang tid. Det blir gjerne en kostbar og lite effektiv modell og risikoen øker des mer fragmentert det er.

I 2020 startet arbeidet med å legge en strategi for å integrere og samordne Gartnerhallens ulike IT-systemer og datakilder for å gi best mulig informasjonsunderlag til beslutningsstøtte på

operativt, taktisk og strategisk nivå. Implementering av nytt forretningsystem, nytt medlemssystem, ny Min side-løsning og nye nettsider vil gi produsenter, pakkerier og Gartnerhallens administrasjon langt mer sofistikert rapportering og informasjon, og høyere kvalitet på data.

Sammenfallende med oppstarten av Gartnerhallens IT-prosjekt ble det også i BAMA valgt å kjøre endringsprosesser på IT side ved å sentralisere innkjøpsprosessen fra ulike avdelinger til BAMA Trading. Dette fikk konsekvenser for utviklingen av Gartnerhallens systemer og gjennom god dialog fra begge parter bedrer vi samhandlingen for alle involverte aktører.

Arbeidet med nye IT-løsninger har fortsatt inn i 2021. Ny nettside ble lansert i mai 2021 og lansering av nytt forretningsystem og Min side er vedtatt 1. november 2021.

Ny logo og nye nettsider

Med vår nye drakt viser vi at Gartnerhallen er en sjeldent sprek 90-åring. Vi er klare for å gå foran og se fremover.

Etter lengre tids arbeid ble nye nettsider for Gartnerhallen lansert i mai 2021. Samtidig skiftet Gartnerhallen drakt, med ny logo og visuell identitet.

Gjennom brukerundersøkelser og dybdeintervjuer med eiere og tillitsvalgte har vi fått et tydelig oppdrag: eierne ønsker en nettside som synliggjør verdien av norsk grøntproduksjon og som styrker Gartnerhallens omdømme, og en Min side-løsning som er lett å finne fram i, med pålitelige data og nyttige verktøy for deg som produsent.

Både Gartnerhallen som organisasjon, jordbruket som næring og samfunnet rundt oss er i rask endring. Måten vi presenterer oss på framover skal speile Gartnerhallen som en offensiv og innovativ kraftsamling i den norske grøntnæringen. Nettsiden gartnerhallen.no vil rendyrkes som et utstillingsvindu for Gartnerhallen overfor omverden.

Endringen er én del av et større omstillingsarbeid

Gartnerhallens formål er å ivareta og fremme eiernes økonomiske og næringsmessige interesser. For å kunne utføre dette oppdraget har Gartnerhallen de siste årene satt i gang et større omstillings- og forbedringsarbeid.

En viktig del av dette arbeidet er overgang til nye IT-systemer, inkludert ny nettside og Min side-løsning for Gartnerhallens eiere.

Nye kommunikasjonsformer og -flater stiller andre krav til logo og design. Endringen synliggjør også de endringene Gartnerhallen som organisasjon går gjennom. Vi skal bli tydeligere og sterkere, til beste for de mer enn 1000 norske grøntprodusentene som eier Gartnerhallen.

Logoen er inspirert av både fortid og fremtid

Det er byrået Metro Branding, som også står bak webdesign på nye gartnerhallen.no, som har utformet den nye visuelle identiteten.

I samarbeidet har vi hentet inspirasjon fra ulike logoer gjennom Gartnerhallens 90 år lange historie. Triangelet og G-en har vært med oss hele veien.

Den nye logofargen er en kombinasjon av den tidligere logoens røde og oransje farger. Den unike G-en gir assosiasjoner til geometriske former og mønstre som er å finne både på åkeren, i veksthuset og i mangfoldet av grøntprodukter. Triangelet er snudd 90 grader, og peker nå framover.

Både Gartnerhallen som organisasjon og våre eiere, ser framover og går foran. Med den nye logoen viser vi dette enda tydeligere.



Fakta:

- Ny logo og visuell identitet er utviklet av Metro Branding.
- Arbeidet har blitt gjort i sammenheng med utvikling av nye nettsider og «Min side»-løsning på gartnerhallen.no.
- Den nye visuelle identiteten tas i bruk på alle digitale flater fra mai 2021. Innføring på øvrige flater vil skje gradvis i den kommende tiden.





Slik jobber Gartnerhallen med bærekraft

En natur og ei jord i god stand og et klima i balanse er grunnlaget for norske grøntprodusenters virksomhet og inntekter. Slik jobber Gartnerhallen for at den norske grøntnæringa skal ligge i front innen bærekraftig produksjon.

Bærekraftig utvikling er av FN definert som en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov. Dette tankesettet ligger dypt forankret hos Gartnerhallens produsenter. Gården og jorda som forvaltes skal overleveres i bedre stand til neste generasjon, slik også generasjonene før oss har jobbet for.

Det samme prinsippet gjelder for selskapet Gartnerhallen. Samvirkeorganisering garanterer for langsiktig og norsk eierskap. Inntektene går tilbake til selskapet og produsentene. Det bidrar til at verdiskapingen og ringvirkningene fra virksomheten spres, og kommer lokalsamfunn over hele landet til gode.

En forutsetning for en bærekraftig utvikling er koblingen og balansen mellom de økonomiske, sosiale og miljømessige dimensjonene. Gartnerhallen vet at bærekraft er og vil være et viktig konkurransefortrinn for norsk grønt, og jobber derfor bredt og aktivt for å bidra til en mer bærekraftig norsk grøntproduksjon.

Nye verktøy skal bidra til redusert klimarisiko, økt forutsigbarhet og reduserte klimagassutslipp

Vær og klima har enorm betydning for norsk grøntproduksjon, og Gartnerhallen er derfor involvert i flere prosjekter som skal bidra til både å møte økende klimarisiko og til å redusere utslippene fra norsk grøntproduksjon.

Gartnerhallen er blant annet partner i det store forskningsprosjektet *Climate Futures*, som skal utvikle nye løsninger for å forutsi og håndtere klimarisiko i et tidsspenn fra 10 dager til 10 år framover. Målet er at prognosene skal kunne benyttes inn i både løpende

markedsarbeid og langsiktig produksjonsplanlegging, som er kjerneaktiviteter i Gartnerhallen.

Landbrukets Klimakalkulator er et viktig verktøy på veien til å kutte utslipp og binde mer karbon i norsk landbruk. Gartnerhallen bidrar inn i utviklingen av kalkulatoren for de ulike grøntproduksjonene, og kalkulatoren for potet skal lanseres i løpet av 2021. Kalkulatoren beregner klimagassutslipp for den enkelte gård, og skal sammen med rådgivning bidra til å avdekke tiltak som kan redusere gårdens klimagassutslipp og øke karbonopptaket i jorda. Ofte vil tiltakene også være smarte og gode agronomiske tilpasninger som er økonomisk lønnsomme for bonden.

Gartnerhallens produsenter skal være de beste arbeidsgiverne i næringen

Grøntnæringen har stort behov for arbeidskraft i sesong, og dette har fått spesielt stort fokus i forbindelse med koronapandemien og innreise-restriksjoner i 2020 og 2021. Gartnerhallen har derfor lansert en 5-punktsplan for gode arbeidsforhold i grøntnæringen.

Den overordnede ambisjonen er at Gartnerhallens produsenter skal være de beste arbeidsgiverne i grøntnæringen.

Den nye handlingsplanen kommer i tillegg til eksisterende rutiner i Gartnerhallen. Blant annet må alle eiere årlig bekrefte at de følger gjeldende regelverk og minstelønnssetninger for å få tildelt produksjonsplan. Ved avvik kan mottak av varer stoppes inntil avviket er rettet opp. Ved spesielt alvorlige avvik kan produsenten miste muligheten til å levere til Gartnerhallen.

I oppfølgingen av handlingsplanen er det blant annet gjennomført 10 arbeidsgiverkurs vinteren

Handlingsplanen angir 5 mål, med tilhørende tiltak, som skal være førende i Gartnerhallens innsats for å sikre gode arbeidsforhold. Disse målene er:

1. **Kompetanseløft for bonden som arbeidsgiver**
2. **Reviderte internrutiner for oppfølging av avvik**
3. **Styrket informasjonstilbud for eiere**
4. **Bidra aktivt til dialog mellom relevante aktører**
5. **Bidra til å styrke KSL som felles kvalitetssystem for primærleddet**

2020/2021 i samarbeid med Norges Bondelag, Norsk Gartnerforbund og Norsk Landbruksrådgiving.

Totalt har 731 av Gartnerhallens eiere og leverandører gjennomført kurset.

Gartnerhallen har også styrket informasjonstilbudet vedrørende arbeidsvilkår og sesongarbeidskraft gjennom informasjon i digitale kanaler, webinarer og medlemsmøter. Dette arbeidet vil trappes ytterligere opp med lanseringen av ny Min side-løsning for alle eiere i løpet av 2021.

Matsvinnet skal halveres

Gartnerhallen har sammen med en rekke andre aktører i matbransjen forpliktet seg til å redusere matsvinnet i Norge med 50 prosent innen 2030. Matsvinn er sløsing med ressurser, og med tanke på det store arbeidet som ligger bak all maten som produseres er det sentralt at mest mulig blir solgt og spist.

Gartnerhallen jobber på flere fronter for å redusere matsvinn. Et viktig område er FoU-aktivitet som bidrar til økt kvalitet, utvikling og bruk av ny lagringsteknologi og utvikling av nye bruksområder for varer som faller utenfor kvalitetskravene.

Produksjonsplanleggingen i Gartnerhallen er basert på markedets behov, og dermed et viktig verktøy for å unngå overproduksjon, som kan føre til matsvinn.

Økt norskandel er et viktig bærekraftgrep

Gartnerhallens mål er å sikre en høyest mulig andel av norsk frukt, bær, grønnsaker og poteter i markedet. Norsk frukt og grønt holder høy kvalitet og er dyrket under kontrollerte forhold. Vårt nordlige klima, med lange lyse sommernetter, gir en lang vekstsesong. Produktene vi dyrker får tid og lys til å utvikle mye smak, samtidig som kalde vintre gjør oss mindre utsatt for plantesykdommer og skadegjørere.

Norsk grøntproduksjon har et lavt klima- og miljøavtrykk, vi bruker lite plantevernmidler og gjødsler effektivt. Økt norsk grøntproduksjon er derfor et viktig bærekraftgrep, på bekostning av lang transport fra utlandet og billigimport av produkter der utslipp og produksjonsmetoder er ukjente.

FoU: Markedsdrevet FoU og innovasjon

FoU er et viktig virkemiddel for å nå de store vekstambisjonene som Gartnerhallen, kundene og myndighetene har satt, og for å bygge konkurransekraft for norske varer.

«Markedsdrevet FoU og innovasjon» er en av hovedprioriteringene i Gartnerhallens strategi: «Nye Gartnerhallen» 2019–2022: Økt konkurransekraft for norsk frukt og grønt.

Det handler om å styrke eierens interesser og gevinster på kort og lang sikt gjennom å finne de smarte prosjektene innen økt produksjon og forbruk, sortsprøving, forbruker- og klimatilpasning, digitalisering, bærekraft som konkurransefortrinn, redusert matsvinn, og gjennomføre og hente ut gevinster.

2020 har vært et spennende år for forskning og utvikling i Gartnerhallen. Det ble startet og avsluttet verdifulle prosjekter og vi har tilegnet oss ny kunnskap og samarbeid som kommer produsentene til gode. FoU- og innovasjonsvirkemidlene ble drevet gjennom ulike kanaler, Gartnerhallens egne prosjekter, FIV-samarbeidet, Grofondet, Grønt Teknoforum og samarbeidsprosjekter på tvers av bransjen.

Ved utgangen av 2020 hadde Gartnerhallen eierskap eller var delaktig i 20 prosjekter.

Disse prosjektene var fordelt på ulike kulturer og temaer:

40 prosent på poteter og grønnsaker

30 prosent på frukt og bær

30 prosent på tverrgående temaer (emballasje, plantehelse, teknologi, etc.)

Veien videre

Forskning og Utvikling er et av svarene på et sterkere Gartnerhallen og eiermasse som er bedre rustet til å møte en verden og et marked i stadig endring.

På tampen av 2020 ble ny FoU strategi vedtatt. Og med Gartnerhallens markeds- og kundeinnsikt som bakteppe ble det etablert syv satsingsområder for å realisere Gartnerhallens vekstambisjoner på kort og lang sikt.

Prioriteringer i FoU-strategi: Gartnerhallens strategi for forskning, utvikling og innovasjon 2021-2023:

- En ny og mer aktiv og kundedrevet FoU-strategi, og Gartnerhallen i lead på utvalgte FoU-prosjekter for å sikre produsentenes interesser
- Aktivt påvirke FoU-miljøer og innovasjonsaktivitet og sikre at resultater fra dette kommer Gartnerhallens produsenter til gode
- Grofondet: Ny vekst gjennom samarbeid i hele verdikjeden om innovasjon og FoU
- Være en pådriver for at produsentene får innsikt i og tilgang på ny teknologi for å økt effektivitet og klimatilpasning, blant annet gjennom Grønt Teknoforum
- Sortsprøving for gode avlinger, klimatilpasning og tilpasning til forbrukerønsker
- Sikre lisenser og patenter til beste for et samlet Gartnerhallen
- Formidling av FoU-resultater og gi innsikt i nye innovasjoner til produsentene



Aktuelle FoU- prosjekter

Grofondet

Grofondet på 100 millioner kroner er opprettet av Gartnerhallen, BAMA Eiendom og NorgesGruppen.

Det gis prosjektfinansiering på ca. 10 millioner per år, og satsingsområdene er:

- Øke verdiskapingen i sektoren med 150 prosent
- Øke forbruket av norsk frukt og grønt med 50 prosent
- Synliggjøre den samlede verdikjedens betydning – og ikke minst viktigheten av godt samarbeid

Grofondet legger, i tillegg til dette, spesielt vekt på potensialet for å bidra til et grønnere samfunn, det være seg positiv miljøeffekt, nyskaping og innovasjon og økt ressursutnyttelse per dekar.

Aktiviteten i Grofondet 2016–2020

- 11 tildelingsrunder, inkludert ekstraordinær tildeling oktober 2020
- 169 søknader er behandlet
- 40 prosjekter er tildelt støtte, inkludert pågående prosjekter

Mer enn 2000 stemte i ekstraordinær million-tildeling

Høsten 2020 gjennomførte Grofondet og Gartnerhallen en ekstraordinær tildeling, med mål om å skape økt oppmerksomhet om utviklings- og kompetanseprosjekter på produsentleddet.

Grofondet lyste i august 2020 ut inntil 1 million kroner i en ekstraordinær tildelingsrunde, eksklusivt rettet mot Gartnerhallens grøntprodusenter. Målet var å skape økt oppmerksomhet om mulighetene for støtte fra Grofondet, og øke tilfanget av søknader fra nettopp produsentleddet.

Blant mange gode søknader fra grøntprodusenter over hele landet ble fire gode finalister plukket ut av Grofondets tildelingsråd. Den endelige beslutningen var opp til folket, gjennom en åpen avstemming i sosiale medier. Mer enn 2100 personer avga stemme, og 1. desember 2020 gikk Jarl Olav Rugtveit, blant fire sterke kandidater, av med seieren i Grofondets konkurranse.

Jarl Olav Rugtveit produserer epler og plommer i Midt-Telemark. Prosjektet hans, «Miljørettet bekjempelse av skadeinsekter i frukt og bær», har som mål å få godkjent et nytt preparat for bekjempelse av skadeinsekter i norsk frukt- og bærproduksjon. Middelet er 100 % biologisk nedbrytbart, og etterlater ikke toksiske komponenter i økosystemet.

Nye og flere skadegjørere i frukthagen, samtidig som verktøykassa for bekjempelse blir mindre, har ført Jarl Olav Rugtveit på utkikk etter nye og mer miljøvennlige plantevernmidler. Med midler fra Grofondet åpnet det seg nye muligheter som kan bidra til økt verdiskaping for frukt- og bærprodusenter.

Fakta

- Prosjektlengde: 4-årig. Målet er å ha alt klart til våren 2024.
- Prosjektmidler fra Grofondet: kr. 950.000
- Prosjektleder: Gartnerhallenprodusent Jarl Olav Rugtveit. Rugtveit samarbeider med Bergfald Miljørådgivere AS og Telemark Fruktthageservice AS i prosjektet.
- Verdi for produsentene: I Norge er plantevernmidler underlagt svært strenge krav og stadig flere kjemiske plantevernmidler forbys. Godkjennes preparatet vil det være et alternativ til verktøykassen for å bekjempe skadegjørere.

Les mer om de andre prosjektene som er støttet av Grofondet på grofondet.no

Utvikler nye klimavennlige og mer bærekraftige vekstmedier

Myndighetene vil fase ut bruk av torv som vekstmedier innen 2030. Forskningsprosjektet SUBTECH, i regi av NIBIO, skal undersøke klimavennlige vekstmedium som fullgodt alternativ til torv og kokos.

I dag benyttes hovedsakelig torv som vekstmedium. Klima- og miljødepartementet har varslet utfasing av bruken av torv. Det finnes ingen alternativer med like gode egenskaper som torv og behovet for å finne alternative og bærekraftige løsninger er derfor stort.

Forskningsprosjektet SUBTECH fikk tildelt forskningsmidler for å utvikle alternative vekstmedier til torv. Et av disse kan for eksempel være basert på lokalprodusert trefiber fra gran.

Forskerne i SUBTECH skal se på problemstillinger som hva som er optimal grovhet på fiberet og hva slags vannings- og gjødslingsrutiner som kreves for å få tomat-, agurk- og jordbærplanter til å prestere optimalt.

SUBTECH er opprinnelig en spinoff fra «Bærkraft» et forskningsprosjekt som ble tildelt Grofondet-midler for å utvikle bærekraftig jordbærproduksjon i tunnel. Bærkraft har ved hjelp av småskålatesting av ulike alternativer, deriblant torv, kokos og fiber fra norsk gran, kommet frem til noen lovende resultater. Disse danner grunnlaget for forskningsprosjektet, SUBTECH.

Fakta

- Prosjektlengthe: 4-årig
- Prosjektmidler fra Grofondet: kr. 800.000
- Prosjektleder: Anita Sønsteby NIBIO
- Prosjektet er støttet av Grofondet og Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri. I tillegg bidrar Gartnerhallen, NORGRO, HUNTON, NLR Viken, Grønt skifte, SINTEF og Wageningen med egeninnsats i prosjektet.
- Gartnerhallens deltakelse: Gartnerhallens eiere deltar i feltforsøk
- Verdi for produsentene: Alternative løsninger vil erstatte dagens løsninger som fases ut i 2030.



Climate Futures skal gi vær- og klima- prognoser for framtidens grøntproduksjon – 10 år frem i tid

Hva slags vær kan vi forvente i de neste ti vekstsesongene? I dag er dette spørsmålet nærmest umulig å svare på, men det kan endre seg med Climate Futures. Prosjektet skal gi presise klima- og værvvarsler på både kort og lang sikt.

Klimaendringer har allerede stor påvirkning på matproduksjonen i flere deler av verden. For Norges del ga tørkesommeren 2018 en tydelig påminnelse om matsikkerhetens sårbarhet i møte med uforutsigbart og mer ekstremt vær.

Senteret «Climate Futures» ledes av NORCE, med utgangspunkt i Bjerknessenteret for klimaforskning, og består av sju forskningspartnere og nær 30 brukerpартnere fra næringslivet. Disse representerer sektorer som landbruk, fornybar energi, katastrofeberedskap, skipsfart, forsikring, finans, risikostyringstjenester, samt offentlige organisasjoner.

Vær og klima har enorm betydning for produksjonen av norske frukter, bær, poteter og grønnsaker. I en tid med økende klimarisiko vil mer presise vær- og klimamodeller dermed kunne gi store fordeler for Gartnerhallens eiere. Det var en av grunnene til at Gartnerhallen gikk aktivt inn i utviklingen av Climate Futures.

Gevinstene av et slik prosjekt vil være langt bedre kunnskapsgrunnlag som Gartnerhallen kan bruke inn kjerneaktivitetene som markedsarbeid og langsiktig produksjonsplanlegging.

Potensiale i det store bildet er økt produksjon, økt norskandel og bedre kvalitet, og dermed økt konkurransekraft og verdiskaping for Gartnerhallens eiere.

Gjennom bredt samarbeid og moderne teknologi, blant annet maskinlæring, skal prosjektet lage nye løsninger for å forutsi og håndtere klimarisiko i et tidsspenn fra 10 dager til 10 år framover.

Prognosene skal også ha langt større presisjon og detaljnivå enn hva dagens prognoseverktøy tilbyr. De nye vær- og klimaprognosene vil deles i to tids-horisonter. Mens dagens langtidsvarsel går 10 dager frem i tid, vil prosjektet utvide dette til å gjelde hele den kommende måneden. I tillegg vil det utvikles prognoser for vær og klima for de neste 10 årene.

Fakta

- Prosjektlengthe: 8-årig, prosjektet har sluttdato i 2028
- Prosjektleder: Erik Kolstad
- Gartnerhallens deltakelse: Som brukerpартner og deltaker i arbeidsgruppen for landbruk vil flere avdelinger i Gartnerhallen delta aktivt i SFI-arbeidet.
- Verdi for produsentene: Vær- og klimaprognoser som kan benyttes i vurderinger av egnede produksjonsområder, avlingsutvikling og -størrelse.



1930 – 2020

Gartnerhallen 90 år



Gjennom 90 år har Gartnerhallen jobbet for norske grøntprodusenters interesser.

På sensommeren i 1930 ble Gartnerhallen etablert som et grossistselskap for frukt- og grøntselgere i Osloområdet.

Fram til da hadde torgsalg av frukt og grønt vært det vanlige, uten noen god form for organisering grøntprodusenter imellom. 30-tallets økonomiske depresjon, avsetningsvansker og konkurser preget imidlertid både jordbruket og storsamfunnet, og bidro til at ulike former for samvirkeorganisering for alvor fikk fotfeste i Norge i mellomkrigstiden.

Første driftsår var trangt, og det ble vedtatt å avvikle virksomheten. Bare et par uker senere ble arbeidet allikevel tatt opp igjen, og siden har Gartnerhallen vært i virksomhet. Innen utgangen av 30-tallet var medlemstallet mangedoblet, med 1128 tilknyttede produsenter og en omsetning på 2,3 millioner i 1939–40. Det ble raskt etablert avdelinger av Gartnerhallen i både Oslo, Bergen, Stavanger, Ålesund og Kristiansand.

Fra krigsår til utvikling

Andre verdenskrig preget naturlig nok driften de neste årene. Avdelingene gikk over til å være vanlige engrosforretninger med salg til blant annet detaljister og sykehus.

Fordelingssentralen for frukt og grønnsaker ble etablert i 1943, på oppdrag fra Forsyningsdepartementet. Målet var å sikre best mulig fordeling av varer til forbrukerne, og Gartnerhallen fikk rollen med å regulere markedet for norsk frukt og grønt under krigen.

Dette ble en grei ordning for produsentene, og leverings- og avregningsmetodene ga erfaringer som ble viktige for Gartnerhallens utvikling også etter krigen. Årsmeldingen fra 1945–46 slår fast at «krigsårene har lært produsentene at en organisert omsetning er det rette og er nødvendig for å kunne ivareta næringens interesse på beste måte».



Mot slutten av 50-tallet ble hagebruk en del av jordbruksavtalen, og man fikk importregulering av de viktigste vareslag av frukt, bær, grønnsaker og planter. Flere fruktlagre besluttet også å melde seg inn i Gartnerhallen.

Styrket markedsarbeidsarbeid, strandede forhandlinger og opptrapping i jordbruket

På 60-tallet ble det etablert et sentralt markedsføringsapparat i Gartnerhallen, som administrerte Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker. Det ble ansatt salgsinspektører som jobbet for å yte direkte salgshjelp, presentere Gartnerhallen på utstillinger og messer, samt drive systematisk opplæring av dagligvarehandelens personale.

Forhandlingene om samarbeid mellom CHR. Matthiessen A/S og Gartnerhallen preget det neste tiråret. Som konklusjon kom man fram til at det skulle startes et salgsapparat – Gama – og et

eget importselskap. Avtalen ble beskrevet som «en bombe i norsk frukt- og grøntbransje». Etter flere runder i organisasjonene, ble allikevel disse avtalene aldri effektivt.

Opptrappingsvedtaket i 1975, med mål om at gjennomsnittlig inntekt pr. årsverk i jordbruket skulle ligge på samme nivå som gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, fungerte og bidro til at økonomien i næringa gradvis ble bedre. Grøntsektoren fikk flere ordninger som produksjonstilskudd for en rekke frilandsprodukter, frukt og bær, i tillegg til emballasjetilskudd og produksjonstilskudd for dyrking av tomat, agurk og salat i drivhus.

I 1979 var 9257 medlemmer tilknyttet Gartnerhallen. Omsetningen var på over 723 millioner kroner, og det var til sammen 930 ansatte i A/L Gartnerhallen. 37 av disse var tilknyttet hovedkontoret, mens de øvrige arbeidet ved distrikter, avdelinger, salgskontorer og pakkerier.



Markeder i endring

Allerede fra 70-tallet var handelen i stor endring, og endringene skjøt for alvor fart på 80-tallet. Store dagligvareforretninger og kjøpesentre vokste frem, samtidig som spesialforretninger og torghandelen forsvant. Handelen begynte å danne kjeder, og prispresset mot leverandører som Gartnerhallen ble stadig sterkere.

Gartnerhallen sto også i en krevende økonomisk situasjon på starten av 80-tallet, og store endringsprosesser ble gjennomført med en betydelig mer markedsorientert organisasjon som resultat. Etter hvert ble ansvaret for Gartnerhallens drift i sin helhet overført til hovedstyret. Avdelings- og distriktsstyrene ble avviklet, og man opprettet i stedet egne områdestyrer for å ivareta viktige medlemsrelaterte oppgaver.

I 1982 fastslo partene i jordbruksforhandlingene at opptrappingsvedtakets inntektsmål var nådd, og intensjonene fra 1975 ble gradvis forlatt.

Forvandlingen var også stor utenfor landets grenser. Europa-kartet ble tegnet opp på ny, og annerledeslandet Norge skulle orientere seg i en ny verden. EØS-avtalen kom i 1994, før GATT/WTO ble ratifisert året etter, med enorm betydning for verdenshandelen.

Gjennom krise til suksess

Sommeren 1997 ble det klart at en vesentlig del av Gartnerhallens kundegrunnlag var bortfalt. Gartnerhallen hadde over tid gradvis mistet innpass i dagligvarekjedene, som bygde opp nettverk av egne produsenter.

Disse endringene lå til grunn når Gartnerhallen, NorgesGruppen og BAMA inngikk et langsiktig samarbeid i 1997. Gartnerhallen gikk over til å bli en rendyrket produsentorganisasjon med hovedansvar for produksjon, produktutvikling og forsyning, mens BAMA fikk ansvar for distribusjon, salg og markedsføring til dagligvare- og storkjøkkenmarkedet.

Det innebar også at to produsentorganisasjoner ble til én. De om lag 600 medlemmene i BAMA Grønt ble etter 1997 en del av Gartnerhallen.

Etter tørke kommer vekst

Kompaniskap mellom landbruk og handel, slik samarbeidet mellom Gartnerhallen og BAMA innebar, var noe helt nytt i norsk sammenheng, og møtte også sterk kritikk fra flere parter.

Selv om Gartnerhallen kun sto for 25–30 prosent av den samlede norske grøntproduksjonen hadde

Gartnerhallen hatt ansvaret for markedsreguleringen for hele sektoren. Når den nye organisasjonen sto for over halvparten av samlet norsk produksjon, ble det av mange betraktet som naturlig at Gartnerhallen videreførte denne rollen. Omsetningsrådet vurderte imidlertid at Gartnerhallens forbindelse til BAMA og NorgesGruppen var uforenlige med reguleringsrollen, og markedsregulatorfunksjonen ble avvirket fra 2000. Ansvaret for markedsregulering ble i stedet lagt til GPS – Grøntprodusentenes Samarbeidsråd, bestående av Gartnerhallen, NordGrønt, Norgesfrukt-Grønt og Produsentforeningen av 1909. Etter 2000 har det heller ikke vært mottaks- eller forsyningsplikt i omsetningen av grøntvarer.

I 2011 ble A.L Gartnerhallen et samvirkeforetak etter samvirkeloven og endret navn til Gartnerhallen SA.

FoU-arbeid for framtidens grøntproduksjon

Gartnerhallen, BAMA og nåværende NIBIO og Nofima formaliserte i 2000 et samarbeid om forskning, og siden dette har målrettet FoU-innsats for økt verdiskaping stått sentralt i Gartnerhallens virke. FIV-prosjekter (forskning, innovasjon og verdiskaping) er et sentralt verktøy for å bygge økt konkurransekraft og fremme forbruket av frukt og grønt.

I 2015 ble Grofondet på 100 millioner etablert av Gartnerhallen, BAMA og NorgesGruppen etter salg av eiendom på Økern.

Landbruket står også i et hamskifte, med rask utvikling av ny teknologi som vil kunne store gevinster og viktige konkurransefortrinn for norsk landbruk. Gartnerhallen tok i 2017 initiativ til å etablere Grønt Teknoforum, som en tenketank for utvikling av norsk landbruksteknologi.

Underslagssaken

Gartnerhallen ble på forsommeren 2017 rammet av en svært krevende hendelse: Gartnerhallen anmeldte onsdag 7. juni 2017 til Økokrim et mulig underslag av betydelige midler fra selskapet. Økokrim tok 31. oktober 2017 ut tiltale mot to personer for underslag av vel 49 millioner kroner av Gartnerhallens midler over en periode av om lag ti år. Underslaget har

ført til nedskrivning av Gartnerhallens egenkapital. Gartnerhallens enkeltprodusenter har ikke blitt direkte økonomisk berørt av underslaget.

Høye vekstambisjoner krever hardt arbeid og et slagkraftig Gartnerhallen

Som de fleste historier som spenner seg over 90 år, rommer også Gartnerhallens fortid både store høydepunkt og nedturer og tøffe tak.

Oppgavene er store også framover. Grøntsektoren må fortsette arbeidet for gode løsninger og tilpasning til både knallhard importkonkurranse, og mer krevende produksjonsvilkår som følge av klimaendringer og mer ekstremvær. Korona-pandemien i 2020 og 2021 har også rammet grøntnæringen hardt, med stor kostnadsøkning, betydelige markedsendringer og svært uforutsigbar tilgang på kompetent arbeidskraft.

Mulighetene er allikevel store. Forbrukerne er mer bevisst maten de spiser, og stiller større krav til kvalitet og bærekraft. Det regjeringsoppnevnte Grøntutvalget satte i 2020 ambisjon om 75 prosent vekst for totalmarkedet for grønt, og 50 prosent økning i norskandelen.

Veksten vil ikke komme av seg selv. Vi må sammen sikre at det er norske varer som fyller veksten i forbruk av frukt og grønt framover. Det trengs en aktiv nærings- og innovasjonspolitik for landbruket, slik man har gjort i andre næringer med vekstmuligheter og omstillingsbehov.

Alle ledd i verdikjeden må jobbe hardt for å nå offensive mål.

Gartnerhallen har i 2021 over 1000 eiere, og er dermed landets største leverandør av norske poteter, grønnsaker, frukt og bær.

Med et stort lag av offensive og dyktige produsenter har vi alle forutsetninger for å lykkes. Samtidig står vi stadig forankret i formålet som har ligget til grunn for organisasjonens virke gjennom 90 år: å fremme medlemmenes næringsmessige og økonomiske interesser.

Styret og daglig leder



Styreleder Per Olav Skutle

Per Olav Skutle er agurkprodusent i Lindesnes i Vest-Agder. Skutle er utdannet gartner ved Statens Gartner-skole. Han har bred politisk og kommersiell kompetanse, blant annet som varaordfører og verv innen kommunale utviklingsprosjekter, eiendomsutvikling, meddommer i jordskifteretten og Agder Lagmannsrett samt tung organisasjonserfaring i og utenfor Gartnerhallen. Skutle har vært medlem i Gartnerhallens landsstyre siden 2014 og styreleder siden 2017.



Nestleder Ole Davidsen

Ole Davidsen er løkprodusent på Frosta i Trøndelag og daglig leder av pakkeriet Frostaløk.

Davidsen har master i historie fra Universitetet i Trondheim, samt utdanning innen statsvitenskap og journalistikk. Han har hatt styreverv, og jobbet med prosjektledelse innen eiendoms- og utviklingsprosjekter, har tidligere vært nestleder i GH Trøndelag og er styremedlem i GPS. Davidsen har vært medlem i Gartnerhallens landsstyre siden 2017.



Styremedlem Harald Oskar Buttedahl

Harald Oskar Buttedahl er fruktprodusent i Lier og utdannet sivilagronom. Han er styreleder i Landbruksparken AS og styremedlem i Lier Fruktlager AS, Konserverfabrikken AS og EIDOS eiendomsutvikling AS. Han har bred organisatorisk, kommersiell og politisk bakgrunn, bl.a. som statssekretær i Landbruks- og matdepartementet og som strategi- og kommunikasjonsrådgiver. Buttedahl har vært medlem i Gartnerhallens landsstyre siden 2017.



Styremedlem Ingunn Haugen Hegdal

Ingunn Haugen Hegdal har en sterk bakgrunn fra dagligvare og samvirke. Hun har mange års erfaring som mellomleder og toppleder i både norske og internasjonale selskaper. Hun er utdannet siviløkonom fra BI og Mannheim (Tyskland) med tilleggsutdannelse innen merkevarebygging, markedskommunikasjon og endringsledelse. Hegdal har vært medlem i Gartnerhallens landsstyre siden 2019.



Styremedlem Stine Mølstad

Stine Mølstad er bærprodusent på Nes i Hedmark. Mølstad er utdannet innen kommunikasjon og landbruk, og har i mange år jobbet som selvstendig kommunikasjonsrådgiver, mentor og foredragsholder utenom gårdsdriften. Hun har erfaring fra PR- og reklamebyrå, Norges Bondelag, ulike strategi – og innovasjonsprosjekt, offentlige råd og styreverv i selskap som Grønt AS, Norgro og Kommunikasjonsforeningen. Mølstad har vært medlem i Gartnerhallens landsstyre siden 2017.



Styremedlem Annelin Sveinsvoll

Annelin Sveinsvoll driver gård med produksjon av kålrot, melk, kjøtt og slaktegris i Klepp kommune på Jæren. Sveinsvoll er utdannet hotell og restaurant kokk. Hun har i perioden 2012–2017 hatt styreverv i GH Rogaland, hvor hun blant annet har vært både nestleder og regionleder. Sveinsvoll har vært medlem i Gartnerhallens landsstyre siden 2016.



Konstituert administrerende direktør Kai Knutsen

Knutsen er utdannet siviløkonom med master i innkjøp, logistikk og strategi fra University of Salford. Han har lang erfaring fra varehandel blant annet fra ICA/RIMI-systemet, og som kommersiell direktør i Jernia AS.

Han har vært produksjons- og markedssjef i Gartnerhallen siden august 2020 og konstituert administrerende direktør siden april 2021.



Landsstyrets årsberetning 2020

Virksomheten

Gartnerhallen SAs formål er være leverandør av grønnsaker, frukt, bær og poteter til våre kunder, og å fremme eiernes næringsmessige og økonomiske interesser. Foretaket har leveringsavtaler med de store dagligvareaktørene gjennom leveranser til BAMA samt storhusholdning og utvalgte industrikunder.

Gartnerhallen planlegger og koordinerer produksjon av poteter, grønnsaker, frukt og bær, i henhold til kundenes behov. Gartnerhallen samarbeider med kundene om markedsaktiviteter for å fremme sunt og variert kosthold basert på norske grønnsaker, poteter, frukt og bær. Produsentene følges opp i forhold til kvalitet og sporing, for sikre trygge norske produkter. Innovasjon og FoU drives både i egen regi, og med aktivt arbeid gjennom Grofondet, med støtte til markedsrettede utviklings- og forskningsprosjekter. Gartnerhallen avregner produsenter og pakkerier i samarbeid med BAMA, og står for oppgjør av løpende leveranser.

Gartnerhallens eiere er delt inn i 7 ulike geografiske regioner med tillegg av industri-region. Eierne, regionene og landsstyret utgjør eierorganisasjonen. Den administrative organisasjonen består av sentraladministrasjonen med hovedkontor i Oslo og sentrale kulturansvarlige produsenter. Pr. 31.12.2020 hadde virksomheten 947 eiere.

I situasjonen med Covid-19 viruset, arbeider Gartnerhallen aktivt sammen med BAMA og våre største Industrikunder for å sikre matforsyningen i Norge. 2020-sesongen ble krevende, med stor usikkerhet knyttet til bl.a. tilgang til arbeidskraft, kostnadsøkninger og risikoavlastning. Storhusholdningsmarkedet fikk en brå nedgang med 40 % reduksjon på kort tid. Mye varer ble omdisponert til konsum, men situasjonen ga også negativt utslag i leveranser av råvare til industri. Forbrukerne etterspurte i større grad norske varer og salget i dagligvare økte. Gjennom et godt samarbeid i verdikjeden, ble det mulig å ta ut priser opp mot øvre prisgrense på flere kulturer, gjennom sesong. Stort sett godt vær og gunstig klima gjorde at det for mange kulturer ble bra avlinger med god kvalitet. Sterk etterspørsel fra dagligvaremarkedet medførte at for de fleste kulturer var det god markedsbalanse og avsetning for økt volum. Dette var derimot ikke tilfelle for bær- og fruktkulturene. Spesielt kuldeperioder i blomstring på Vestlandet, og arealreduksjon på jordbær basert på manglende arbeidskraft, resulterte i svake avlinger totalt sett. Det var betydelige økte kostnader på produsentleddet.

Kostnadene er i første rekke knyttet til karantenekostnader, delvis lønn i karantenetida, økt bemanning, redusert effektivitet ved uerfarne arbeidere, opplæring av uerfaren

norsk arbeidskraft, og smitteverntiltak. Smitteverntiltak har vært svært viktig. Dette er også noe grøntprodusentene tar på høyeste alvor, da en smitte i arbeidsstokken vil få dramatiske konsekvenser. Mange praktiserer derfor også å organisere arbeiderne i kohorter, slik at det ved en ev. smitte, kan redusere konsekvensene. Det har vært svært få tilfeller av smittespredning med utgangspunkt i grøntsektoren.

Det ble tidlig etablert en beredskapsgruppe sammen med faglagene og flere andre organisasjoner som representerer grøntsektoren. Det er tatt en rekke initiativ til at myndighetene legger til rette for at sektoren fikk og fortsatt får tilstrekkelig tilgang til sesongarbeidskraft. Sesongbasert arbeidskraft i grøntsektoren rekrutteres i stor grad fra utlandet, noe som ble spesielt utfordrende ved stengte grenser og innreiserestriksjoner. For sesongen 2020 ble det etter hvert lagt til rette for at utenlandske arbeidere kunne komme inn i landet. Pandemien er vedvarende, og for sesongen 2021 ser det ut til å bli enda mer krevende å få tilgang til tilstrekkelig arbeidskraft.

Årsregnskapet og sentrale risikoer og usikkerhetsfaktorer

Generelt sett ble 2020 et godt vekstår, med noe regional variasjon spesielt for bær og frukt kulturer. – Usikkerhet knyttet til arbeidskraft tilgang var stor spesielt ved sesongoppstart, men for de fleste kulturer tok produsentene vesentlig risiko med å opprettholde normal produksjon. Selv med markant svikt i storkjøkken markedet ga lukkede grenser og god norsk preferanse i et sterkt dagligvaremarked en vekst totalt, både i volum og verdi. Omsetningen endte på 2,9 mrd kr, som er en vekst mot fjoråret på 11,7 %. Omsetning til kunder innen konsum viser en vekst på rundt 12 %, mens industri viser en vekst på 7 %. Omsetning til konsum står for 89 % av avregnet omsetning. Produsert volum viste en økning på rundt 7 %.

Driftsunderskuddet på 2,7 mill kr er 10 mill kr bedre enn 2019.

Det er kostnadsført prosesskostnader forbundet med rettsaken mot KPMG etter underslaget i 2017 og det er avsatt for Lagmannsrettens dom i årsregnskapet. Dommen er anket til Høyesteretts ankeutvalg som skal avgjøre om saken slippes inn for behandling. Gartnerhallens anke over tingrettens dom førte altså ikke frem i Lagmannsretten. Bakgrunnen var at flertallet fant at det ikke forelå ansvarsgrunnlag, idet flertallet mente at KPMG hadde overholdt sine plikter som revisor. Flertallet vurderte derfor ikke de øvrige erstatningsvilkårene (årsakssammenheng og tapsutmåling). Det var dissens blant dommerne. Mindretallet kom frem til at KPMG hadde opptrådt ansvarsbetingende uaktsomt, og at de øvrige vilkårene for erstatning var oppfylt, og stemte for at Gartnerhallen skulle tilkjennes MNOK 11 i erstatning.

Etter vårt syn har lagmannsrettens flertall gjort rettsanvendelsesfeil ved sin vurdering av at det ikke foreligger ansvarsgrunnlag.

Netto finansinntekter bidrar sterkt til å finansiere foretakets drift. I 2020 er netto finansinntekter 14,6 mill kr mot 22,6 mill kr i 2019. Gartnerhallen har en konservativ investeringsstrategi som er nedfelt i et plasseringsreglement som styrebehandles årlig. Aksje- og obligasjonsmarkedet fikk en kraftig nedtur i midten av mars som følge av Covid-19, men Gartnerhallen hadde tung vekting i bankinnskudd på særvilkår og lav vekting i aksjer og ingenting i obligasjoner ved inngangen til mars. Fra april ble vektingen i aksjer økt forsiktig og gradvis frem mot årsskiftet og videre inn i første kvartal 2021. Avkastningen i aksjefond i 2020 er ca 14 % og 5,8 % i obligasjonsfond. Gartnerhallen forvalter investeringsporteføljen selv.

Etter skattekostnad på 531.000 kr viser årsresultatet et overskudd på 11,35 mill kr. Det er en forbedring på 1,9 mill kr sammenlignet med 2019.

I arbeidskapitalen har forholdet mellom kapitalbinding i kundefordringer og leverandørgjeld fortsatt den positive utviklingen med en netto reduksjon på 8,9 mill

kr. Andre kortsiktige fordringer er redusert med 28,6 mill kr mens øvrig kortsiktig gjeld viser en økning på 16 mill kr. Foretaket binder lite arbeidskapital. Arbeidskapitalen totalt er negativ med 50,5 mill kr pr 31.12.20 som er en forbedring på 48,9 mill kr. Totalkapitalen er 526 mill kr og viser en økning på 83 mill kr. Utviklingen i arbeidskapital er positiv. Det bindes mindre i arbeidskapital som frigjør kapital og gir bedre likviditet.

Arbeidet med aktiv oppfølging og styrking av foretakets internkontroll ut ifra risikoanalyser fortsatte i 2020. Den største og gjenstående utfordringen knytter seg til avregningssystemene. Gartnerhallen står for alle oppgjør til produsentene og baserer seg på innlesning av avregningsfiler fra BAMA. BAMA utsteder ca 70 % av produsentenes faktura/avregninger. Arbeidsdelingen med avregninger og oppgjør er komplisert og bygger på flere gamle egenutviklede systemer. Gartnerhallen har utviklet et nytt avregningssystem som basert på et nytt, standard og skybasert ERP-system som løsning på dette. Gartnerhallen og BAMA er i dialog om dette.

Redegjørelse for foretakets utsikter

Gartnerhallen har langsiktige leveringsavtaler med sine største kunder. Situasjonen med viruset Covid-19 vil imidlertid påvirke Gartnerhallen også i 2021. Hardest rammet blir de av våre produsenter som leverer varer med kort holdbarhet og har en arbeidsintensiv produksjon. Utenlandske arbeidstagere bistår i stor grad med såing, setting, stell og pleie samt innhøsting. De har opparbeidet seg kompetanse og høy effektivitet over mange år. Tilgang på kvalifisert arbeidskraft er dermed en stor risikofaktor for våre produsenter i denne situasjonen.

Kostnadene har også økt vesentlig som følge av svak norsk kronekurs. I tillegg ble HORECA-markedet stengt ned i mars 2020, og er fortsatt ikke etablert igjen på normalt nivå. Covid-19 viruset ser ut til å gi store utslag i forbruksmønstre som dermed skaper usikkerhet med avsetningen for varene, spesielt for bær, salater og urter og frukt.

Norsk produksjon av poteter, grønnsaker, frukt og bær har hatt en god vekst over flere år. 2020-sesongen fikk også en svært god vekst, med ca 8 % volumøkning og ca 13 % verdiøkning. Markedet for dagligvare antas å bli god også i 2021, men fortsatt usikkerhet knyttet til pris og markedsutvikling. HORECA-markedet vil ta seg opp, men det vil ta mange måneder før det normaliserer seg.

Gartnerhallen hadde i 2020 lavere driftskostnader enn budsjettet, bl.a. pga lite reisevirksomhet og fysiske møter.

Foretaket har god likviditet, ingen bankgjeld og en solid egenkapital.

På sikt er det fortsatt et betydelig vekstpotensial, og Gartnerhallen har ambisjoner om å ta del i veksten fremover. Forbruker ønsker norskprodusert frukt og grønt og forbruket i husholdningene ser ut til å øke. I tillegg kommer helse- og ernæringsperspektivet og at grøntsektoren representerer lavt klimaavtrykk. Det er knyttet store forventninger til hvordan tiltakene fra Grøntutvalget skal følges opp. Det er bl.a. konkrete og ambisiøse målsettinger om økt norsk produksjon og økt norskandel. For å oppnå dette må det jobbes med produktutvikling, tiltak som gir utvidede sesonger, styrket produsentøkonomi og økt innovasjon.

Utviklingen og muligheten innen ny teknologi og produksjonsmetoder er betydelig. Dette vil bidra til både bedre ressursutnyttelse og mer effektiv produksjon. Et risikoelement er klimaendringer som kan bidra til å gjøre produksjonen vanskeligere og mindre forutsigbar. Det vil kreves økte investeringer i nye produksjons- og dyrkingsmetoder.

Godt samarbeide på produsentnivå, tollvern og god produksjonsplanlegging, er viktige forutsetninger for markedsbalansering og en lønnsom og bærekraftig norsk produksjon av frukt og grønt framover.

Foretakets drift finansieres med serviceavgift og medlemskontingenter. Dette har ikke vært tilstrekkelig til å finansiere driften, og Årsmøtet har vedtatt økning i serviceavgift og medlemskontingent for å styrke kapasitet og kompetanse innen marked, produksjonsplanlegging, organisasjon og utvikling. Disse økte inntektene har virkning fra 2021.

Gartnerhallen har en klar ambisjon om å forbedre eiernes posisjon og vilkår og bidra til vekst for våre kunder.

Finansiell risiko

Gartnerhallen har sin virksomhet med basis i avsetning av norsk frukt og grønnsaker, og har derved ingen direkte eksponering i valuta.

Gartnerhallen har kassekreditt, men ikke banklån ut over dette. All virksomhet avregnes i norske kroner.

Kredittrisikoen på faste kunder anses begrenset, da foretaket har få og store kunder med solid økonomi. Det er risiko forbundet med avregning av leveranser mellom kunder og produsenter av poteter, grønnsaker, frukt og bær – og som er knyttet til systemer og rutiner. Selskapet jobber aktivt med å redusere denne risikoen gjennom oppdatering av system og tett samarbeid med BAMA. Risiko for tap på forskudd til produsenter ansees som moderat, dette fordi det føres en restriktiv praksis med forskudd, og forskudd trekkes i løpende oppgjør. Gartnerhallen har risiko for tap på eiere og tilknyttede produsenter ved negative avregninger fra BAMA. Disse kommer som følge av reklamasjoner, korreksjoner og prisjusteringer som Gartnerhallen ikke har hatt innsyn eller informasjon om. Det er også risiko forbundet med skifte av enhet på samme vare gjennom sesongen. Det arbeides med disse problemstillingene som er kompliserte pga. arbeidsdelingen i avregning og oppgjør.

Gartnerhallen deltar i oppgjørs- og driftskredittordningen for landbruket. Gartnerhallen garanterer sammen med øvrige samvirkeorganisasjoner og Strand Unikorn for 50 % av bankens bevislige tap på den enkelte eiers driftskreditt. Etter avtalen vil kreditten kunne utgjøre inntil 40 % av oppgjørsbeløpene i siste kalenderår.

Gartnerhallens ansvar ut ifra bevilget beløp er på 133 mill kr pr 31.12.20 (142 mill pr 31.12.19). Gartnerhallen har garantiansvar for 329 produsenter inn under ordningen (355 i 2019). Det har ikke vært noen tap i 2020.

Forskning og utvikling – innovasjon

Gartnerhallens FoU-aktivitet er et verktøy for å løse utfordringer og skape nye muligheter for eierne og produsentene våre, innen temaer det er behov for ekstern FoU-bistand på. Aktiviteten skjer i hovedsak enten gjennom FIV-samarbeidet (FIV= Forskning, innovasjon og verdiskaping) med BAMA og sentrale FoU-miljøer, finansiering av prosjekter gjennom Grofondet eller som egne prosjekter i Gartnerhallen.

Ved årsskiftet lanserte Gartnerhallen en ny FoU- og innovasjonsstrategi for perioden 2021-2023. Den legger til grunn at vår FoU- og innovasjonsaktivitet skal være markedsbasert. FoU-prosjekter kan ha både kort og lengre horisont, mens innovasjonsarbeidet i større grad er koblet til operativ drift og forventes å gi synlige, implementerbare resultater i kortere tidsperspektiv. Hovedmålet er at FoU-aktiviteten skal bidra til økt konkurransekraft, ved å styrke norsk grøntproduksjon sine fortrinn, samt bidra til og styrke våre eiere og produsenters del av verdikjeden. Det er definert tre satsingsområder for denne strategiperioden:

- Økt norsk produksjon
- Forbedret produksjonseffektivitet
- Bærekraftig og klimavennlig produksjon.

Under hver av disse områdene er det definert konkrete deltemaer for FoU-aktivitet.

Grofondet skal fortsette å være et sentralt virkemiddel for Gartnerhallens FoU-aktivitet fremover. Gjennom Grofondet bidrar vi med finansiering av relevante prosjekter av relevans for hele verdikjeden. I 2020 ble det tildelt midler til prosjekter om blant annet urteproduksjon i fossilfri gjødsel, sensor for presisjonsstyring av traktorhengte redskap og skjøtsel av villbier i frukthager. Gjennom FIV-samarbeidet er vi med i nystartede prosjekter innen blant annet alternative vekstmedier til torv (SUBTECH), hvordan øke norsk grønnsaksproduksjon (GreenRoad) og alternativer til plantevernmidler ved ugresshåndtering og vekstavslutning (SOLUTIONS).

FoU-strategien skal:

- Styrke og målrette Gartnerhallens samlede forsknings-, utviklings- og innovasjonsinnsats
- Være et verktøy for realisering av satsingsområder i samhandlingsstrategien til Gartnerhallen og BAMA, FIV-samarbeidet med BAMA og for Gartnerhallens egne prosjekter
- Være grunnlag for prioriteringer i FIV-samarbeidet og Grofondet
- Ligge til grunn for årlige prioriteringer av FoU-behov.

Økt synlighet

Gartnerhallen arbeider aktivt for å øke oppmerksomheten rundt norsk frukt og grøntproduksjon, og for å øke synligheten rundt Gartnerhallen. Vi deltok aktivt i arbeidet for å påvirke ordninger som følge av Covid-19, og spesielt det som påvirket tilgang til sesongarbeidskraft. Gartnerhallen deltok aktivt i arbeidet i Grøntutvalget, som førte til konkrete forslag til tiltak for å øke norsk produksjon av frukt og grønt. Målsettingen er å få myndighetene til å legge grunnlaget for videre vekst og bidra til bedre rammebetingelser for norsk grøntproduksjon.

Miljø

Foretaket Gartnerhallen har ingen aktivitet som påvirker eller forurensar det ytre miljøet. Gartnerhallen bidrar i en rekke prosjekter hvor positive miljøeffekter i verdikjeden er en målsetning. Dette er prosjekter innen dyrkingsteknikker, svinn, emballasje, økologisk landbruk, effektivisering av transport etc.

Arbeidsmiljøet

Sykefraværet var 3,3 % i 2020 som fordelte seg med 1 % for menn og 6,5 % for kvinner. Det har ikke forekommet alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året. Gartnerhallen har et godt arbeidsmiljø.

Likestilling

Selskapet har 14 ansatte med lik fordeling mellom kvinner og menn. Landsstyret har 6 styremedlemmer med lik fordeling mellom kvinner og menn. Gartnerhallen har en målsetning om minst 40 % av hvert kjønn i styret. Gartnerhallens personalpolitikk ansees å være kjønnsnøytral og ikke-diskriminerende på alle områder, og dermed i tråd med selskapets vedtatte målsetninger. Etter vår oppfatning er likestillingsspørsmål tilfredsstillende ivaretatt.

Ikke-diskriminering og tilgjengelighet

Vi mener at det ikke gjøres forskjeller; på ansatte, ved ansettelse, på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion, legning eller livssyn.

Selskapets lokaler har tilrettelagt adkomst, også for personer med nedsatt funksjonsevne.

Fortsatt drift

Styret og daglig leder bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet. Gartnerhallen har en tilfredsstillende egenkapital på 255 mill kr som utgjør 48 % av totalkapitalen ved årsslutt (55 % pr 31.12.19).

Disponeringen av årets resultat

Styret foreslår at årets overskudd på 11,35 mill kr overføres til annen egenkapital.

Oslo, 28. april, 2021

Per Olav Skutle
styreleder

Stine Beate Mølstad
styremedlem

Harald Oskar Buttedahl
styremedlem

Ingunn Hegdal Haugen
styremedlem

Ole Davidsen
nestleder

Annelin Sveinsvoll
styremedlem

Kai Knutsen
konst .adm direktør

Årsberetningen er elektronisk signert

Årsberetning



Resultatregnskap

Gartnerhallen SA – Balanse 31.12

Tall i tusen kroner	Note	2020	2019
Driftsinntekter			
Salgsinntekter		2 905 910	2 600 979
Andre driftsinntekter	2	35 939	31 568
SUM DRIFTSINTEKTER		2 941 849	2 632 547
Driftskostnader			
Varekostnad		2 905 938	2 600 533
Lønnskostnader m.m.	3/4	20 721	19 906
Andre driftskostnader	2	17 873	24 802
SUM DRIFTSKOSTNADER		2 944 532	2 645 241
Driftsresultat		-2 683	-12 694
Finansinntekter og -kostnader			
Resultat fra investering i tilknyttede selskap	6	6 715	9 949
Finansinntekter		14 676	18 772
Finanskostnader		6 827	6 115
RESULTAT AV FINANSPOSTER		14 564	22 605
Resultat før skatt		11 881	9 911
Skattekostnad	9	531	457
Årets resultat		11 350	9 454
Disponering av årets resultat			
Overført annen egenkapital	10	11 350	9 454
SUM DISPONERING		11 350	9 454

Eiendeler

Gartnerhallen SA – Balanse 31.12

Tall i tusen kroner	Note	2020	2019
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Investering ERP system		13 724	6 235
Tomter, bygninger og annen fast eiendom		2 334	2 334
Inventar og utstyr		38	60
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER	5	16 096	8 629
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i tilknyttet selskap	6	81 747	80 902
Investeringer i aksjer og andeler	7	9 118	9 118
Pensjonsmidler		1 981	
Andre fordringer	8	1 397	7
SUM FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER		94 243	90 027
SUM ANLEGGSMIDLER		110 339	98 656
Fordringer			
Kundefordringer	8	217 100	165 466
Andre kortsiktige fordringer	8	414	29 049
SUM FORDRINGER		217 514	194 515
Investeringer i verdipapirer	13	79 240	30 125
Bankinnskudd	12	119 996	120 111
SUM OMLØPSMIDLER		416 750	344 755
SUM EIENDELER		527 089	443 411

Egenkapital og gjeld

Gartnerhallen SA – Balanse 31.12

Tall i tusen kroner	Note	2020	2019
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Andelskapital		1 523	1 523
SUM INNSKUTT EGENKAPITAL		1 523	1 523
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		253 083	241 733
SUM EGENKAPITAL	10	254 606	243 256
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	4	4 009	4 017
Kortsiktig gjeld			
Kassekreditt trekk	12	-	-
Leverandørgjeld		226 427	167 978
Betalbar skatt	9	500	458
Skyldig offentlige avgifter		187	2 240
Annen kortsiktig gjeld		41 361	25 463
SUM KORTSIKTIG GJELD		268 474	196 138
SUM GJELD		272 483	200 155
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		527 089	443 411

Kontantstrømanalyse

Gartnerhallen SA – Balanse 31.12

Tall i tusen kroner		2020	2019
	Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
	Resultat før skattekostnad	11 881	9 911
-	Periodens betalte skatter	-457	-500
-/+	Resultat fra investering i tilknyttede selskap	-6 715	-9 949
+/-	Poster klassifisert som invest.-/finans. aktiviteter	-10 346	-12 852
+/-	Endring i kundefordringer og leverandørgjeld	6 815	14 049
+/-	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensjonsordningen	-8	567
+/-	Endring i andre tidsavgrensningsposter	39 070	14 411
=	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	40 239	15 637
	Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
-	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-7 566	-6 295
+	Netto endring verdipapirer	-41 545	111 223
+	Mottatt utbytte fra tilknyttede- og andre selskaper	8 751	18 522
=	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-40 360	123 450
	Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
+/-	Netto endring i kassekreditt	0	-20 151
=	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	-20 151
=	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-121	118 936
+	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved Wperiodens begynnelse	120 117	1 181
=	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	119 996	120 117

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med Regnskapsloven av 1998 og God Regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2020.

Alle beløp er presentert i hele tusen norske kroner (TNOK), dersom ikke annet er spesifikt oppgitt.

Årsregnskapet består av resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret 2020, balanseoppstilling pr 31.12.2020, samt tilhørende noteopplysninger.

Ved utarbeidelsen av regnskapet er de faktiske forhold lagt til grunn, ikke bare den formelle form. De mest sentrale regnskapsprinsipper blir utdypet i mer detalj nedenfor.

Salgsinntekter

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og andre offentlige avgifter. Inntekt fra salg av varer resultatføres når produktet er levert til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av levering. Levering er ikke foretatt før produktene er ankommet avtalt sted og risiko for tap og ukurans er overført til kunden.

Selskapet følger bruttoprinsippet for resultatføring av varesalg, gjennom at fakturert beløp til kunde blir resultatført som inntekt, mens utbetalingen til produsentene resultatføres som varekostnad. Gevinst ved ordinære salg av driftsmidler er klassifisert som annen driftsinntekt.

Varer og varekostnad

Med varer menes grønnsaker, poteter, frukt og bær som er anskaffet for videresalg. Anskaffelseskost er kjøpspris med tillegg av kjøpsutgifter.

Varer klassifiseres som omløpsmidler og vurderes til det laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet og virkelig verdi (laveste verdisprinsipp). Virkelig verdi er i denne sammenheng definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader.

Utgiftene ved vareanskaffelsen kostnadsføres i

samme periode som tilhørende inntekt.

Driftskostnader

Driftskostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Klassifisering av poster i balansen

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler.

Øvrige eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Omløpsmidler omfatter eiendeler direkte knyttet til varekretsløpet eller eiendeler som har forfall innen ett år etter at transaksjonen ble gjennomført. Gjeld som forfaller til betaling innen ett år etter at lånet ble tatt opp er klassifisert som kortsiktig gjeld. Dersom hensikten med en balansepost endres, omklassifiseres den. Omløpsmidler vurderes normalt til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi, mens anleggsmidler normalt vurderes til anskaffelseskost, eventuelt fratrasket av- og nedskrivninger. Tilsvarende gjelder for kortsiktig og langsiktig gjeld. Kassekreditt klassifiseres som kortsiktig gjeld.

Investeringer i tilknyttede selskaper

Som tilknyttet selskap defineres et selskap hvor Gartnerhallen SA har en betydelig innflytelse. Betydelig innflytelse anses normalt å foreligge når Gartnerhallen SA har mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital i et selskap. Ut fra ovenstående definisjon er følgende investeringer behandlet og klassifisert som tilknyttet selskap:

- GROFONDET AS (eierandel 33 %)
- BAGA EIENDOM AS (eierandel 25 %)
- NORGRO AS (eierandel 20 %)

Investeringene regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, og førstegangsinnregnes til anskaffelseskost.

Anskaffelseskost inkluderer eventuell goodwill. Identifiserte merverdier og goodwill avskrives planmessig.

Gartnerhallen SA sin andel av regnskapsmessig resultat i det tilknyttede selskap resultatføres og tillegges den balanseførte verdi av investeringen. Gartnerhallen SA sin andel av regnskapsmessig resultat i det tilknyttede selskap presenteres som finanspost.

Finansielle plasseringer

Markedsbaserte aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter klassifisert som omløpsmidler vurderes til markedsverdi per 31.12. Mottatt utbytte inntektsføres som finanspost over resultatregnskapet.

Investeringer i aksjer og andeler, klassifisert som anleggsmidler, vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. De enkelte investeringer blir individuelt vurdert i forhold til behovet for nedskrivning. Mottatt utbytte inntektsføres som finanspost.

Fordringer

Kundefordringer er oppført til pålydende med fradrag for en skjønnsmessig avsetning til forventede tap.

Enkeltfordringer nedskrives basert på en vurdering av forsinket betaling og andre indikatorer på at kunden har betalingsvansker. Andre fordringer er vurdert til det laveste av virkelig verdi og pålydende beløp.

Driftsmidler/avskrivninger

Varige driftsmidler er i balansen oppført til kostpris fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en viss økonomisk levetid, samt en betydelig kostpris. Varige driftsmidler avskrives planmessig over den antatte økonomiske levetiden, hvor den lineære metode er benyttet.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser regnskapsføres dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Utsatt skatt og skattekostnad

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret samt skattemessig underskudd til fremføring. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Visse poster vurderes likevel særskilt, herunder goodwill ved oppkjøp og pensjonsforpliktelser.

Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden.

Utsatt skattefordel er ikke oppført i balansen, grunnet usikkerhet i forhold til framtidig utnyttelse. Årets skattekostnad betstår av endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel, sammen med betalbar skatt for inntektsåret, korrigert for feil i tidligere års beregninger.

Betalbar skatt beregnes ut fra skattbart resultat for året, inkludert inntekter og kostnader som periodiseres til andre perioder skattemessig enn regnskapsmessig.

Beregnet formuesskatt for inntektsåret inngår i den resultatførte betalbare skattekostnad og balanseførte betalbare skatteforpliktelse.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode i samsvar med NRS(F) kontantstrømoppstilling slik denne gjaldt pr 31.12.2020. Posten *kontanter og kontantekvivalenter* omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp, og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsestidspunktet.

Pensjoner

Forutsetningene som benyttes beskrives i note 4.

Note 2 Andre driftsinntekter/Andre driftskostnader/ Store enkeltransaksjoner

Tall i hele tusen kroner	2020	2019
Andre driftsinntekter		
Fast kontingent	3 332	3 060
Serviceavgift etter omsetning	31 516	28 202
Andre	1 092	306
Sum andre driftsinntekter	35 940	31 568
Pr geografisk marked		
Norge	35 940	31 568
Andre driftskostnader		
Lokalkostnader	1 525	1 509
Kontorkostnader, tlf, leiekostnader	219	316
IT kostnader	2 898	1 725
Fremmede tjenester*	10 024	12 510
Møter, kurs, kongress	383	851
Reisekostnader inkl hotell	389	2 381
Kontingenter	5 044	4 421
Salgs- og reklamekostnader	629	590
Avskrivninger	39	-
Tap på fordringer	-3 482	-
Andre driftskostnader	205	499
Sum andre driftskostnader	17 873	24 802
* Herav bidrag til FoU-prosjekter	121	889
	2020	2019
Kostnadsført godtgjørelse til revisor		
Lovpålagt revisjon	335	485
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	143	126
Annen bistand	52	59
Sum godtgjørelse til revisor	530	670

Note 3 Lønnskostnader/Antall ansatte/Godtgjørelser

Tall i hele tusen kroner	2020	2019
Lønnskostnader mm.		
Lønninger	13 275	12 283
Arbeidsgiveravgift	2 396	2 554
Pensjonskostnader	1 495	1 717
Andre ytelser	3 555	3 352
Sum lønnskostnader	20 721	19 906
Antall årsverk	14	11

Godtgjørelser

	Daglig leder	Landsstyret	Regionstyrene
Lønn	2 099		
Annen godtgjørelse	144	1 731	940
Pensjonsutgifter	91		
Sum ytelser	2 334	1 731	940

Selskapet har inngått en forpliktende avtale med en tidligere daglig leder om pensjonsytelser. Ytelsen inngår i lønnskostnadene. Nåværende daglig leder er medlem av den ordinære kollektive pensjonsordningen i selskapet. I tillegg har hun en avtale hvor det avsettes 11 % på lønn over 12 G og det beregnes 5 prosent avkastning på opptjent pensjon ut ifra saldo 1.1. hvert år. Det foreligger ikke avtale med daglig leder om bonus.

Det er ikke inngått forpliktende avtaler om sluttvederlag o.l. overfor styrets leder.

Note 4 – Pensjoner

Gartnerhallen SA har en pensjonist på ytelsespensjon. Administrerende direktør har en avtale hvor det avsettes 11 prosent på lønn over 12 G og det beregnes 5 prosent avkastning på opptjent pensjon ut ifra saldo 1.1. hvert år.

Det er ikke inngått forpliktende avtaler om sluttvederlag o.l. overfor styrets leder. Disse forpliktelsene er bokført i balansen til MNOK 4. Denne finansieres over driften.

Gartnerhallen er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning for sine ansatte etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Foretakets innskuddsordning oppfyller kravene etter loven. Det er i 2020 utgiftsført TNOK 848 knyttet til ordningen.

Gartnerhallen SA har AFP ordning – flerforetaksplan, og bokfører denne som en innskuddsplan.

Note 5 Varige driftsmidler

Tall i hele tusen kroner	Sameie i fritidsbolig	Programvare	Datautstyr
Anskaffelseskost 01.01	2 334	6 235	0
Avgang/tilgang	0	7 513	53
Anskaffelseskost 31.12.	2 334	13 748	53
Avskrivninger, nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Avgang	0	24	15
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	0	0	0
Bokført verdi pr 31.12.	2 334	13 724	38
Årets avskrivning	0	24	15
Økonomisk levetid		3-8 år	4 år
*) Dynamics365 i fortsatt utvikling i 2020, planlagt driftssatt i 2021. ScriptX lisens varer i 5 år.			

Årlige husleiekostnader og -forpliktelser

Gartnerhallen SA har en uoppsigelig leieavtale med Nyland Syd AS om leie av 461 m² kontorarealer frem til 01.04.2024. Den årlige husleien er TNOK 878 med tillegg av TNOK 589 i belastede felleskostnader, sum 1.468 TNOK. Husleien indeksreguleres hvert år. Husleieavtalen ble inngått 20.1.2013 og nytt leieforhold må forhandles med varsel senest 1 år før utløp 1.4.2024. Husleieavtalen, og alle andre leieavtaler Gartnerhallen SA har er operasjonelle leieavtaler, og kostnadsføres løpende.

Note 6 Tilknyttede selskaper

Formelle opplysninger	NORGRO AS	GROFONDET AS	BAGA Eiendom AS	Sum tilknyttede selskap
Anskaffelsestidspunkt	10/1/2009	12/22/1997	12/22/1997	
Forretningskontor	Hamar	Oslo	Oslo	
Eierandel	20%	33%	25%	
Stemmeandel	20%	33%	25%	
Egenkapital ihht siste årsregnskap	43 635	164 447	73 115	281 197
Resultat ihht siste årsregnskap	4 043	10 194	8 832	23 068
Opplysninger relatert til årets tall i hele tusen kroner				
Inngående balanse 01.01.2020	7 388	54 746	18 768	80 902
+/-Andel årets resultat	904	3 397	2 414	6 714
Utbytte	-400	-3 333	-2 137	-5 870
	7 892	54 810	19 045	81 747

Note 7 Aksjer og andeler i andre selskap mm.

Tall i hele tusen kroner	Eierandel	Anskaffelseskost	Balanseført verdi
Anleggsmidler:			
Bama Industri AS	7,90%	4 273	4 273
Overhalla Klonavlssenter AS	41,94%	500	500
Graminor AS	4,71%	2 271	2 271
Njøs Næringsutvikling AS	22,22%	103	103
Sagaplant AS	34,00%	680	680
Telefrukt AS	10,00%	340	340
Lier Fruktlager AS	15,90%	81	81
Landkreditt Forsikring AS	1,23%	500	500
Schweigaards gate 34 AS	0,76%		0
Agrikjøp AS	2,30%		0
Tun Media AS	0,62%		0
Landbrukets Dataflyt SA	7,70%	260	320
Konservesfabrikken AS	39,49%		0
Bunes Fryseler AS	4,00%		0
Landbrukets Klimaselskap SA	6,25%	50	50
		9 058	9 118

Aksjer som fremkommer av denne note med eierandel mellom 20 % og 50 % vurderes som uvesentlige for innarbeidelse etter egenkapitalmetoden.

Note 8 Fordringer

Tall i hele tusen kroner	2020	2019
Kundefordringer		
Kundefordringer til pålydende	220 217	168 915
Avsetning til tap på kundefordringer	-3 117	-3 449
Kundefordringer i balansen	217 100	165 466
Andre kortsiktige fordringer		
Kortsiktige fordringer - lån bærordning	-	3 200
Fordring tilknyttet konkursbo*	-	13 753
Øvrige kortsiktige fordringer	414	12 096
Sum	414	29 049
Andre langsiktige fordringer		
Andre langsiktige fordringer	1 397	7
Sum	1 397	7
* Herav forventet dividende fra konkursbo	-	13 753

Note 9 Skatt

Tall i hele tusen kroner	2020	2019
Betalbar skatt fremkommer slik:		
Ordinært resultat før skattekostnad	11 881	9 911
<i>Permanente forskjeller:</i>		
Verdiendring finansielle eiendeler	-6 962	-2 543
Resultat tilknyttede selskap	-6 715	-9 949
Mottatt utbytte	-3 281	-5 047
Gevinst ved salg av aksjer	-	-8 051
Andre permanente forskjeller	304	884
Tap ført mot egenkapitalen	-	-
Sum permanente forskjeller	-16 654	-24 706
<i>Endring midlertidige forskjeller:</i>		
Inntekt før anv. av fremførbart underskudd	1 254	-10 702
Anvendelse av/overføring til fremførbart underskudd	-1 254	10 702
Grunnlag betalbar skatt på årets resultat	0	0
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt:		
Forskjeller som utlignes:		
Driftsmidler	-60	-50
Kundefordringer	-3 117	-3 449
Netto pensjon	-2 029	-1 249
Avsetninger	-9 870	-4 300
Underskudd til fremføring	-233 952	-235 236
Begrensing balanseføring uts. skattefordel	249 028	244 284
Sum	0	0
Utsatt skatt (22 % / 22 %)	0	0
Årets skattekostnad:		
Formuesskatt	500	457
Korreksjon tidligere år	31	
Sum	531	457

Note 10 Egenkapital og bevegelse i egenkapitalen i 2020

Tall i hele tusen kroner			
	Andelskapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.19 iht avlagt regnskap	1 523	241 733	243 256
Årets endringer i egenkapital			
Kapitalinnskudd fra eiere		0	0
Årets resultat		11 350	11 350
Egenkapital 31.12.20	1 523	253 083	254 606

Gartnerhallen SA har 947 betalende eiere pr 31.12.20.

Andelene i Gartnerhallen SA er pålydende kr 200.

Hver av styremedlemmene har en andel i Gartnerhallen SA, unntatt ekstern styrerepresentant.

Note 11 Pantstillelser og garantiansvar

Pantstillelser

Som sikkerhet for kassekreditten er stillet pant i kundefordringer, aksjer i Norgro AS og varelager.

Garantiansvar

Gartnerhallen deltar i oppgjørs- og driftskredittordningen for Landbruket. Gartnerhallen garanterer sammen med øvrige samvirkeorganisasjoner og Strand Unikorn for 50 % av bankens bevislige tap på den enkelte eiers driftskreditt. Gartnerhallens ansvar ut ifra bevilget beløp er på 133 mill kr pr 31.12.20 (142 mill pr 31.12.19). Gartnerhallen SA har garantiansvar for 329 produsenter inn under ordningen (355 i 2019). Det har ikke vært noen tap i 2020.

Note 12 Kontanter mm.

Tall i hele tusen kroner	2020	2019
Ubenyttet del av kassekreditt	60 000	60 000
Bankinnskudd	119 996	120 111
Sum	179 996	180 111

Av kontantbeholdningen er TNOK 2.379 bundet på skattetrekkkonto.

Note 13 Verdipapirer

Tall i hele tusen kroner	2020	2019
Innskudd *)	-	-
Pengemarkedsfond	-	-
Obligasjonsfond	16 108	-
Aksjefond	63 132	30 125
Sum	79 240	30 125

*) Pr 31.12.20 er TNOK 70.823 av investeringsmidlene plassert i bankinnskudd med særskilt rente i Sparebank 1 Østlandet. Disse midlene er rapportert som bankinnskudd jfr note 12.

Til årsmøtet i Gartnerhallen SA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Gartnerhallen SAs årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.



Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 28. april 2021
PricewaterhouseCoopers AS

Herman Skibrek
Statsautorisert revisor

Gartnerhallens representasjon 2020

Organisasjoner og institusjoner

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS)
Styret – Per Olav Skutle (leder) og Ole Davidsen

Kvalitetssystem i landbruket (KSL)

Faggruppe Plante- Miljø- og Ressursforvaltning
Steinar Haugse (leder)

Faggruppe Helse, Miljø og Sikkerhet Medlem
Arve Gladheim

Norsk Landbrukssamvirke

Garantiutvalget
Medlem Harald Oskar Buttedahl, Ingar Gunstad (vara)

Rådgivende utvalg for næringspolitikk (RUN)
Medlem Arve Gladheim

Rådgivende utvalg for forskningsspørsmål (RUF)
Medlem Ellen-Margrethe Hovland

Rådgivende utvalg for samvirke- og kompetanse-
spørsmål (RUSK)
Medlem Arve Gladheim / Gunn Jorunn Sørum

Norges Bondelag

Representantskapet/Årsmøtet
Medlem Per Olav Skutle, Ole Davidsen (vara)

Grøntutvalget

Medlem Harald Oskar Buttedahl

Utvalg for innovasjon og vekst i grøntsektoren
Elisabeth Morthen

Tilknyttede selskaper

Grofondet AS (tidl. GRO Eiendom AS) 33,33%
Styret – Elisabeth Morthen og Per Olav Skutle

BaGa Eiendom AS 25,00%
Styret – Per Olav Skutle og Elisabeth Morthen

Norgro AS 20,00%
Styret – Stine Mølstad

Aksjer eller andeler i andre selskaper:

Bama Industri AS 7,90%
Styret – Per Olav Skutle og
Elisabeth Morthen (vara)

Overhalla Klonavlssenter AS 41,95%
Styret – Ole Davidsen og
Ellen-Margrethe Hovland (vara)

Graminor AS 4,80%
Styret – Ellen-Margrethe Hovland
Arve Gladheim (vara)

Njøs Næringsutvikling AS 22,22%
Styret – Ivar Slinde

Sagaplant AS 34,00%
Styret – Kjetil Lerfall (leder)

Telefrukt AS 10,00%
Styret – Per Olav Skutle

Lier Fruktlager AS 15,90%
Styret – Harald Oskar Buttedahl

Landbruksforsikring AS 1,23%

Schweigaards gate 34 AS 0,81%

Agrikjøp AS 2,30%

Tun Media AS 0,62%
Styret – Arve Gladheim (vara)

Landbrukets Dataflyt SA 7,70%

Konservesfabrikken AS 39,49%
Styret – John Enger (leder),
Harald Oskar Buttedahl

Bunes Fryseler AS 4,00%
Styret – Stig Henning Waage,
Bjørn Oppberget (vara)

Tillitsvalgte i Gartnerhallen SA 2020

Landsstyret

Per Olav Skutle, Lindesnes (styreleder)
Ole Davidsen, Frosta (nestleder)
Ingunn Haugen Hegdal, Asker
Annelin Sveinsvoll, Voll
Stine Mølsted, Nes på Hedmark
Harald Oskar Buttedahl, Tranby

Valgkomité

Håvard Skavland, Talgje (leder)
Håkon Myklebust, Valldal (nestleder)
Valborg Alhaug, Nes på Hedmark
Joar Rekkebo, Frosta
Torleif Holtskog, Gvarv
Kristian Guren, Rygge

Regionstyrene

GH Viken

John Gunnar Swang, Sylling (leder)
Kristian Guren, Rygge (nestleder)
Knut Amund Surlien, Svelvik
Grethe Bergflødt Sylling, Sylling
Trygve Andreas Kubberød, Drøbak

GH Mjøsen

Nils Olve Gillund, Ottestad (leder)
Louise Gjør, Stange (nestleder)
Halfdan T. Mælum, Arneberg
Rune Hagelund, Gaupen
Are Sætre, Grøa

GH Sør

Jarl Olav Rugtveit, Akkerhaugen (leder)
Per Arne Hoppestad, Skien (nestleder)
Aanon Midstue, Grimstad
Ole Christoffer Røste, Notodden
Møyfrid Sørestad Hem, Stokke

GH Rogaland

Jørgen Wølsted, Hafrsfjord (leder)
Jon Magne Refsnes, Orre (nestleder)
Kåre Reed, Skjold
Sigurd Slettebø, Bryne
Helene Bø, Fogn

GH Vest

Ivar A.Slinde, Slinde (leder)
Kjetil Lerfall, Utne (nestleder)
Per S. Hjermann jr., Lærdal
Gunnhild Jaastad, Grimo
Ole Wegard Iversen, Smøla

GH Trøndelag

Aud Mari Folden, Levanger (leder)
Kari Helga Viken, Frosta (nestleder)
Johan Hernes, Frosta
Stein Aasmund Ørstad, Oppdal
Ole Johan Lysberg, Overhalla

GH Nord

Olav Grundnes, Moen (leder)
Alf Helge Utby, Moen (nestleder)
Jan Helge Mæle, Stakkvik
Elisabeth Holand, Leknes
Henning Holand, Engeløya

GH Industri

Ivar Gulseth, Skien (leder)
Frys/grønt: Ole Andreas Ringdal Brekke, Larvik
(nestleder)
Potet: Amund Holen, Galterud
Hermetikk: Leif Johan Rugsland, Tveit
Salat: Arne Kristoffer Enger, Sylling

Sentrale kulturansvarlige produsenter (SKP) i 2020

Agurk	Kristian Guren, Rygge
Beter	Roy Bjarne Hasle, Dilling
Blomkål	Martin Sørum Lier
Bringebær	Omar Vangsnes, Vangsnes
Brokkoli	Dag Einar Lian, Lier
Fryste røde bær	Håkon Myklebust, Valldal
Gulrot kg/bt.	Øystein Fredriksen, Færvik
Hodekål	Anders Hørthe, Sylling
Isbergsalat	Henrik Raastad-Hoel, Nøtterøy
Jordbær	Tom Christensen, Åsgårdstrand
Kinakål	Hans Bernhard Justad, Gullaug
Kjernefrukt	Knut Amund Surlien, Svelvik
Knollselleri/stangselleri	Anita Bragstad, Lier
Kålrot	Thorleif Bernhard Dahl, Nordre Frogn
Løk	Olav Brataas, Åsgårdstrand
Mandelpotet	Stig O. Haarseth, Rendalen
Moreller	Tomas Hesthamar, Utne
Plommer	Knut Amund Surlien, Svelvik
Potet	Ivar Skramstad, Vang
Purre	Helge Heen, Gullaug
Solbær	Øistein Reppe, Nes på Hedmarken (fra 2021)
Spesialsalater/Veksthus	Per Osmund Espedal, Lierstranda
Tidligpotet	Knut Salve Lunden, Grimstad
Tomat	Ola Sunde, Orre
Urter	Hans Erik Fuglerud, Lier
Økologisk	Jens Edvard Kase, Rygge



gartnerhallen



Bildekreditering:

s. 1, 3, 19, 27, 40, 47, 63: Differ Media
s. 2: Norsk Landbrukssamvirke, Jon Terje Hellgren Hansen
s. 21: BAMA
s. 24: Landbruks- og matdepartementet
s. 34–36: Digitalt museum
s. 69: Norsk Landbrukssamvirke, Jon Terje Hellgren Hansen
Produktfoto: BAMA

Design: 07 Media